

Nepriklausoma

Lietuva

LITUANIE INDEPENDENTE • INDEPENDENT LITHUANIA WEEKLY

NR. 5 * 1985 * SAUSIO - JANUARY 31 d.

LIETUVIŲ SAVAITRAŠTIS

7722 GEORGE ST., LA SALLE, P.Q. H8P 1C4. Tel.: 366-6220 50 c.

SAVAITINIAI ĮVYKIAI

KREMLIUS BANDO STIPRIAU UŽGOŽTI JUGOSLAVIJĄ

Iš Wiesbadeno "New Solidarity" korespondentė rašo, kad iki dabar Jugoslavija buvo vienintelis socialistinis kraštas Europoje, pasakantis nuogą tiesą apie Sovietų Rusiją. 1984 m. gruodžio mėn. jugoslavų laikraštis "Tanjug" aštriai krito prieš stiprią kampaniją už Stalino, kaip Sovietų Sąjungos herojaus, kulto galvinimą. "Niekada nuo Stalino mirties per paskutinius dešimtmečius nebuvo Sovietų spaudoje jis minimas, kaip dabar. "Sovietai bando atsukti istorijos ratą atgal. Ir Jugoslavija gerai supranta, ką reiškia stalinizmas ir tokios politikos pavojus".

Sovietai savo laikui nurijo savo išdidumą ir leido Jugoslavijai vykdyti nesąjunginę politiką nuo to laiko, kai maršalas Tito viešai ir oficialiai nutraukė ryšius su Stalinu 1948 metais. Dabar Jugoslavijai paliepta pritariti Maskvai - be jokio kito pasirinkimo.

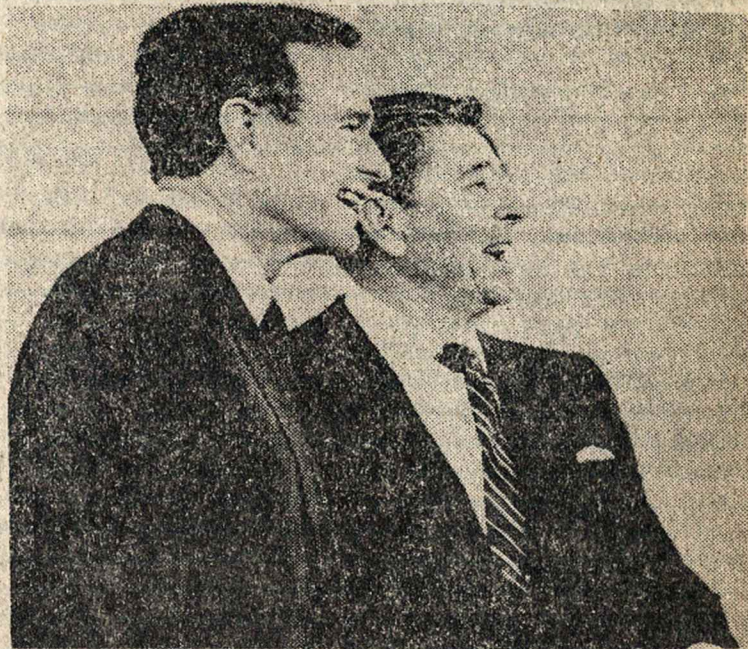
"Tai yra pasirinkimas tarp mūsų civilizacijos išlikimo ar žlugimo. Nėra jo - kio "aukso vidurio" - arba jūs esate su tais, kurie ruošiasi karui, arba su tais, kurie atmeta avantiūristinę imperializmo politiką, kovoja už taikingą koegzistenciją, už nusiginklavimą" - tokiais žodžiais prabilo Sergej Michalkov, tarptautiniame rašytojų kongrese Bulgarijoje, Sofijoje, praeitų metų lapkričio mėnesyje.

(Lyg tik jis vienas nežinotų, kad Kremlius yra ta vyriausybė, kuri ruošiasi karui. Nei sutachių laužymo, nei Pabaltijo ir kitų kraštų prievartavimo, nei Afganistano invazijos nelaiško "avantiūristu imperikalizmu". Red.). Sovietų spaudimas į nesąjunginius kraštus "pasisakyti už vieną pusę" - didėja. Sov. Rusija nesvyruoja dėl būdų, kaip spaudimą vykdyti. Jugoslavijoje.

Austrijoje kariniai stebėtojai mano, kad yra didėjantis pavojus sovietų staigios grėsmės.

Jugoslavija stebi, kad tarp Kremliaus ir Albanijos stalinistinio režimo santykiai pradeda šilti: albanai pritaria albanų teroristams, kurie yra įsitaile serbiškoje Kosovo provincijoje Jugoslavijoje.

Kremlius taip pat išnaudojo Rusų Ortodoksų Bažnyčios patriarchą Pimen, atsiųsdami jį į Belgradą "atnaujinti istorinius ryšius" tarp Rusijos ir Serbų ortodoksų. (24. XII. 84. "NS").

Prez. R. Reagan ir Vice prez. George Bush po antrosios rinkiminės priesaikos

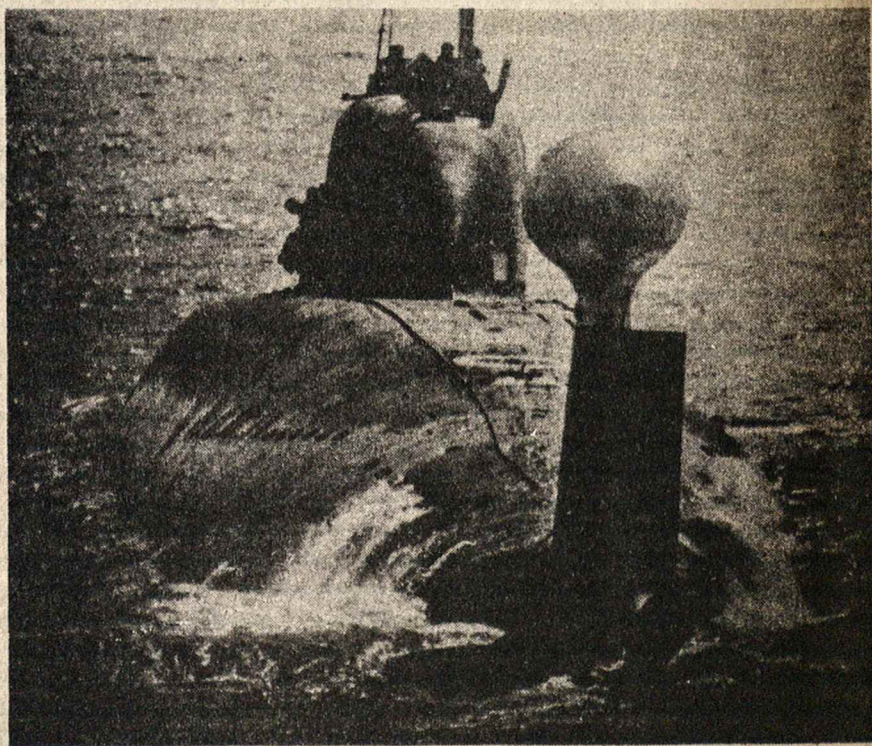
SOVIETŲ POVANDENINIAI LAIVAI ARKTIKOJE

Sovietų povandeniniai laivai yra suprojektuoti taip, kad galėtų išnerti sulaužydami ledo paviršių branduolinių raketų iššovimui, ypačiai atsižvelgiant į Arktikos storą ledo sluogsnį.

Žinovai tvirtina, kad Sovietų povandeniniai karo laivai, išplaukę iš strateginio Murmanskos uosto, pasineria po ledu kur nors ties Norvegija, Špitzbergenos salų apylinkėse. Čia jie gali arba laukti, pasiruošę šovimui,

arba po ledu plaukti pietų kryptimi ir eventualiai pasiekti rytinį JAV krantą. Taip pat manoma, kad 7 mėnesius metuose, kuomet Ochotsko ežeras į šiaurę nuo Sachalino salų yra apsiklojęs ledu, Pacifiko vandenyne yra išdėlioti strategiškai Sovietų laivyno daliniai.

"Aviation Week" skelbia, kad tokių, ledus laužiančių povandeninių karo laivų siuntimas po Arktikos ledu, su daro dalį branduolinės atakos planą Sovietų strategijai. (N. S.)

Vienas iš Sovietų povandeninių laivų

AFGANŲ VAIKAI SIUNČIAM I SOVIETINĘ AZIJĄ

Tūkstančiai afganų vaikų bus išsiųsti 10-čiai metų į sovietų centrinę Aziją "perauklėjimui".

Praeitų metų pabaigoje verkiandčios motinos išlydėjo Kabulo aerodrome pirmąją 870 vaikų siuntą.

Pabaltiečių vaikai ir kūdikiai buvo tremiami į Sibiro šalčius badui. Tai toks komunistinis ir stalinistinis heroizmas...

CANADA

• SENATORIUS PAUL YU-ZIK, 67-tųjų Ukrainos Nepriklausomybės Atstatymo sukakčių proga, sausio 22 d. Kanados Parlamente pasakė atatinamą kalbą, ta pačia proga pasigėrėdamas ir Kanados kaip valstybės evoliuciniu, demokratinio metodu.

Jis priminė, kaip bolševikams laimėjus, Leninui vadovaujant, nenoromis buvo pripažinta demokratinė Ukrainos Respublika 1917 m. gruodžio mėnesį, paskelbus tokią deklaraciją:

"Visa, kas liečia nacionalines teises ir tautinę Ukrainos žmonių nepriklausomybę, mes, Liaudies Komisarų Taryba, su tuo pilnai sutinkame, be rezervų".

Tai buvo apgaulingas pareiškimas, nes bolševikams nepavykus kontroliuoti Ukrainos Parlamento, jie sulipdė jį taip vadinamą "Ukrainiečių vyriausybę" Char-kove ir pasikvietė Rusijos Raudonąją Armiją, kad padėtų nugalėti Ukrainą.

Tokiose sunkiose aplinkybėse, Kieve, ukrainiečių vardu 1918 m. sausio 22 d. buvo Parlamento paskelbta Ketvirtoji Pasaulinė Proklamacija, skelbianti nepriklausomą demokratinę Ukrainos valstybę.

Savo kalboje Senatorius P. YUZYK paminėjo ir kitas tautas bei valstybes, paskelbusias savo nepriklausomybes, žinodamas ir jų visų tiksliai datas (o jų būta 16). Mums ypatingai džiugu, kad paminėtos ir Pabaltijo valstybės - Estija, Latvija, Lietuva.

Ukrainiečiai, daugiausia išsikūrę Manitobos provincijoje, be anglų ir prancūzų, sudaro trečiąją savo didum etninę grupę. Šią vasarą jie švęs savo 20-tąjį festivalį, Dauphin mieste, Manitoboje.

SPORTO ISTORIJAI DAR REIKIA ŽINIŲ

Nors praaištyje vieši prašymai ir neatnešė laukto rezultato, tačiau dar kartą - P A S K U T I N I, - kreipiamės į mūsų sportu besidominčią visuomenę, sporto mėgejus ir darbuotojus prašydami t a l k o s, t. y. ž i n i Ų, liečiančių lietuvių išeivijos sportinę veiklą.

Iš Š. Amerikoje esančių klubų stokojuame žinių: apie Bostono, Worcesterio, Brocktono, Philadelphijos ir Omaha sporto klubus. Ikišioliniai prašymai buvo nesėkmingi. Į juos nebuvo net atsiliepta...

Iš VOKIETIJOJE buvusio sportinio gyvenimo, nors esame jau dalį surinkę, tačiau pasigendame dar apie mažesnę kolonijose buvusį sportinį judėjimą, pav. : Dillingene, Eichstatte, Wuerzburg, Landshute, Schweinfurte, Gr. Hesepe, Ansbache, Muelldorfe, Rosenheime, Merbecke, Blomberge, Braunschweige, Mittenwalde, Weidene, Seedorfe, Geislingene, Wiesbadene (ir vėliau persikėlus į Kasselt), ir kt.

Pasistenkime atsistatinti žinias! Kad vėliau nebūtų prieštarausama. Juk beveik visose kolonijose jaunimas sportavo.

Visus, kurių straipsniai jau randasi redakcijoje ir kurie norėtų atlikti paskutinius pataisymus, prašome tai padaryti dviejų mėnesių laikotarpyje. Taip pat laukiame medžiagos ir iš tų, kurie seniai jau yra ją pažadėję.

Kartu atkreipiame dėmesį, kad istorinė medžiaga apie mūsų sporto įvykius nuo 1944 iki 1984 m. pabaigos. VISAS ŽINIAS ir turimas sporto NUOTRAUKAS (tik su pilnais įrašais), PRAŠOME SKUBIAI SIŪSTI sekančiais adresais:

Pranas Mickevičius, 4831 S. 23 rd. Str., Milwaukee, Wisconsin, 53221, USA, arba
Sigitas Krašauskas, 32 Pasadena Gardens, Toronto, Ontario, M6S-4R5, CANADA
Sporto Istorijos Redakcija.

PRANEŠA ALTA:

! ALTA KREIPĖSI IOWOS UNIVERSITETAS

Iowos universitetas rūpestingai renka socialinius dokumentus. Tuo reikalu universiteto rankraščių biblioteka kreipėsi į ALTĄ. Universitetui buvo pasiūsta jų prašomos medžiagos.

LATVIŲ DRAUGIŠKUMAS

Chicagos latvių vadovaujantis veikėjas ir Pavergtų Tautų Illinois komiteto pirmininkas Ilmars BERGMANIS ryšium su ALTO šaukiamu Amerikos Lietuvių Kongresu atsiuntė Amerikos Lietuvių Tarybai laišką, primindamas bendrą lietuvių ir latvių išeivių likimą ir pabrėždamas, kad tik vieningai veikdami mes pabaltiečiai atgausime laisvę savo tautoms, kurios nepriklausomybės yra nusipelniusios.

ŠILTĖJA TARPORGANIZACINIAI RYŠIAI

JAV Lietuvių Bendruomenės krašto valdybos pirm. dr. Antanas BUTKUS sveikindamas naujai išrinktą ALTO pirmininką Teodorą BLINSTRUBĄ savo rašte pažymėjo: "Tamstos darbštumas ir didelis pareigos jausmas Lietuvybės reikaluose užtikrina, kad ALTA bus labai geros rankos. Drauge tikiu, kad pastaruoju metu vystomi šilti tarporganizaciniai santykiai tarp ALTO ir LB KV ir toliau klestės pasireiškdami naujose kūrybinėse formose". "Naujosios Vilties" žurnalo redaktorius A. LAIKŪNAS sveikindamas naują pirmininką, pasidžiaugė, kad jam pasisekė gražiai konsoliduoti skirtingai pasireiškiančias politines grupes.

"VIOLATION OF HUMAN RIGHTS"

Visuomeninių Reikalų Komisijos p-ko Algimanto Gečo pastangomis, vėliausias "The Violations of Human Rights in Soviet Occupied Lithuania" leidinys buvo pasiųstas į Japoniją ir Raudonąją Kiniją.

• LIETUVIŲ INFORMACIJOS CENTRAS sužinojo, kad chemikas Liudas DAMBRAUSKAS yra įkalintas Mordavijos lageryje. L. Dambrauskas buvo 1984 spalio 3 Vilniuje nuvestas 3 ir 1/2 metų griežto režimo lageriu ir 2 metams tremties už "antitarybinę veiklą ir agitaciją". L. Dambrauskas, a. a. prel. A. Jakšto-Dambrausko brolienas, buvo suimtas, kai saugumiečiai kratos metu jo būte Vilniuje rado bei konfiskavo jo rašytus atsiminimus iš Stalino laikų bei privėrimųjų darbų stovyklos.

Liudo DAMBRAUSKO dabartinis adresas: 431200, Mordovskaya ASSR, Tengushevsky r-n. pos. Barashevo, uchr. ZhKh - 385/3-5.

Nepriklausoma Lietuva

Už Lietuvos išlaisvinimą! Už ištikimybę Kanadai!
Pour la libération de la Lituanie! Loyauté au Canada!
For liberation of Lithuania! For loyalty to Canada!

LEIDĖJAS "NL" SPAUDOS BENDROVĖ.
REDAGUOJA – REDAKCINĖ KOLEGIJA
TELEFONAS: (514) 366-6220

Second Class Mail. Reg. Nr. 1952. Return postage guaranteed.
Postage paid at Montreal, CP. Published by the Independent
Lithuania Publishing Co., 7722 George St. LaSalle, P.O.
H8P 1C4

Metinė prenumeratos kaina \$ 18.00
Rėmėjo – \$ 25.00

P.S. Bendradarbių ar korespondentų spausdinamos mintys nebūtinai turi atitikti redakcijos nuomonei. Rankraščiai gali būti trumpinami ir taisomi redakcijos nuožiūra, gražinami tik iš anksto susitarus. Už skelbimu turinį redakcija arba leidykla neatsako.

TAUTOS KELIAS Nr. 3

IŠ LIETUVOS POGRINDŽIO SPAUDOS

AR TEISUS "ŠVYTURYS" NEIGDAMAS 1941 METŲ
BIRŽELIO SUKILIMĄ?

(pabaiga)

Dabar, praslinkus tiek metų, aišku, kad Vokietijos pažiūra į Lietuvą mažai skyrėsi nuo Tarybų Sąjungos nusistatymo. Bet tuomet tokio aiškumo nebuvo. Kas laukė Lietuvą pasiliekančią Tarybų Sąjungos sudėtyje, abejonių nekėlė. Tai rodė masiniai lietuvių ištremimai ir įvesti suvaržymai. Kaip vokiečiai žiūrės į Lietuvą, įvedę savo kariuomenę, aišku nebuvo.

Su užimtais kraštais vokiečiai elgėsi nelygiai. Vienur įvedė grynai okupacinį režimą, o kitur, kaip Danija, Norvegija, leido nors nepilnai, bet vis dėl to pagal savarankiškumo statusą tvarkytis. Per pasitarimus vokiečiai teikė vilčių, kad bus atstatyta nepriklausoma Lietuvos valstybė. Kad iš vokiečių tokios užuominos buvo, rodo B. Baranauko straipsnyje patiekta K. Škirpos pasikalbėjimo su Vokiečių karo vadovybės pareigūnu dr. Peczoldu ištrauka, kurioje pasakyta, kad K. Škirpa Peczoldui "pareiškė, stipriai pabrėždamas, jog jei pažadas apie lietuvių savarankiškos valstybės atkūrimą, duotas iš vokiečių pusės per pasitarimus Karaliaučiuje, nebus Vokietijos vyriausybės vykdomas, jo šalininkai galėtų nuo savęs deklaruoti Lietuvos valstybės savarankiškumą sukilimo eigoje ir apšaukti jį valstybės galva", ką sukilimo vykdytojai ir padarė.

LAF prisegimas hitlerinės penktosios kolonos titulo yra gryna tarybinės propagandos išmonė ir su tiesa ryšio neturi. LAF svarbiausia rūpėjo nepriklausomos Lietuvos valstybės atstatymas ir t a m, o n e k i t a m tikslui tarnavo palaikomi ryšiai su vokiečių karo vadovybe.

KLB KULTŪRINĖS VEIKLOS SEMINARAS

Šių metų pavasarį, 1985 m. GEGUŽĖS mėn. 24-25-26 d. TORONTE planuojame surengti kultūrinės veiklos seminarą.

Norime jam galimai geriau pasiruošti, kad jis būtų naudingas. Todėl prašome kiekvieno susidomėjusio tautiečio atsakyti į čia spausdinamus klausimus. Prašome nesi-
varžant išreikšti savo nuomones ir pageidavimus rūpimais klausimais, kuriuos reikėtų šiame seminare panagrinėti.

Šis seminaras vyks diskusinių būrelių ("workshop") principu

- Vardas ir Pavardė _____
Adresas _____
- Jūsų nuomone, koks mūsų kultūrinės veiklos stovis? geras _____
menkėja _____
prastas _____
- Ar lietuvių kalba yra svarbu mūsų kultūriniam išlaikymui? taip _____
ne _____
- Jūsų nuomone, koks lietuvių kalbos stovis lietuviškam gyvenime? geras _____
prastas _____
jaunose šeimose _____
jaunimo tarpe _____
jaunimo organizacijose _____
mokykloje _____
kultūriniuose vienetuose _____
- Kokiom priemonėm kalba yra palaikoma? taip _____
ne _____
šeimoje kalbama lietuviškai _____
dalyvavimu stovyklose _____
meniniuose vienetuose _____
parapijoje _____
skaitiniais _____
kita _____
- Kokios tradicijos yra svarbios Jūsų gyvenime? metinės šventės _____ Kalėdos _____
Velykos _____
Motinos Diena _____

"Švyturys" kartas nuo karto skelbia straipsnius, neva dokumentine medžiaga paremtus, apie karo ir pokario me-
to įvykius Lietuvoje, kaip "Žlugimo išvakarėse" (Žiūr.
"Tautos kelio" Nr. 2, p. 48), "Abvero pinklėse" ir kitus.
"Švyturio" skaitytojai turi žinoti, kad šių straipsnių už-
daviny yra ne teisingai nušviesti to laikotarpio įvykius
Lietuvoje, tarnauti tarybinei propagandai, kuri siekia iš-
kreipti sau nepalankią istorinę tiesą ir suniekinėti bei pur-
vais apdrabstyti tautines lietuvių organizacijas bei veikė-
jus, kurie gydė, kovojo, rūpinosi ir dabar dar tebesirūpina,
kad būtų atstatyta laisva savarankiška Lietuva. Juos ap-
šaukia hitlerininkų talkininkais, imperializmo agentais,
parsišlavėliais, liaudies priešais, tautos išdavikais. Būt ši-
tokios propagandos vykdytojai turi gerai įsidėmėti, jog
tauta laiko išdavikais, parsišlavėliais ne tuos, kurie gina lie-
tuvų teises ir siekia tautai atgauti laisvę, o tuos, kurie tar-
nauja tarybinei propagandai, klastoja istorijos faktus, nie-
kina garbingą tautos praeitį, gina okupaciją ir priešinasi
tautos išlaisvinimo žygiams.

1941 m. birželio sukilimas, Lietuvos nepriklausomy-
bės atstatymo paskelbimas ir Laikinosios Lietuvos vyriausybės
šešių savaičių laikotarpyje veikimas yra šviesus
pragiedrusis Lietuvos padangėje, rodąs nepalaužiamą lie-
tuvų tautos ryžtą gyventi laisvai ir savarankiškai.

SOVIETAİ-SVETIMŲ ŽEMIŲ UŽGROBIKAI

II-jo Pasaulinio Karo metu Maskvos radijas nuolat
klykė: "Mirtis hitleriniams užgrobikams!" - "Smert hit-
lerovskim zachvačikam". Sovietai- rusai negalėjo tada
nė įsivaizduoti, kad bent vieną colį Rusijos žemių galėtų
užgrobti vokiečiai.

Kitaip reikali susiklostė, kai patys sovietai patapo
svetimų žemių grobikais. Tada jie jau neberėkė apie
svetimų žemių užgrobimus, bet pradėjo naikinti tuos, ku-
rie stoji už savo žemės laisvę. Tebenaikina iki šios die-
nos. Didžiausiu priešu skaitomas kiekvienas, kas tik ko-
voja už savo tautos laisvę. Geriau maitinamas, medal-
liais apkraunamas kiekvienas savo žemės išdavikas!

Tokia tai buvo ir tebėra sovietinių rusų moralė, ku-
ria negali atsistebėti kiekvienas padorus šio pasaulio
žmogus. Juk be jokio pliko akių mullinimo, kiekvienas
žmogus supranta, jog sovietiniai grobikai ničniekuo nesis-
kiria nuo hitlerinių grobikų.

Tiesa, ir patys sovietiniai rusai suprato, kad sveti-
mų kraštų užgrobikai nebus niekaip pateisinami žmonijos
akivaizdoje. Begėdiškas melas tapo pridengtas neva "so-
cialistine" ideologija. Atseit, Sovietų Rusija nėra pa-
prasta Rusija, bet yra "Tarybų Sąjunga". Deja, ir tai yra
didžiausias melas bei apgaulė, kokią tik žmonija yra ka-
da patyrusi.

Faktas juk yra žinomas visam pasauliui, kad nėra Ru-
sijoje jokių "tarybų" ir nėra jokios "sąjungos". Tokias ta-
rybas atstoja niekieno nerinktų politbiuro narių saujelė
Kremliuje, o -sąjunga" po padaryta pavergtas tautas
terorizuojant durtuvų pagalba.

Apgaulingas sovietinės falsifikacijos absurdas laikė-
si iki prezidento R. Reagano atėjimo į Baltuosius Rūmus.
Iki jo atėjimo nei Amerika, nei kuri kita pasaulio vals-
tybė nedrįso atidengti sovietinio melo skraistės, nes so-
vietai spėjo tiek padidinti savo karinį terorą, kad baimė
sukaustė ir pačią Ameriką. Tiek ji buvo išsigandusi, kad
jau Jaltos konferencijoje atidavė Sovietams visą Rytų -Vi-
durio Europą!

Žmonija, tačiau, žino, kad bet kokio melo yra trum-
pos kojos. Laisvasis pasaulis dabar jau yra tiek atsiga-
vęs ir sustiprėjęs, kad dabar sovietams pasakoma, jog
netik sovietų užgrobimai nėra teisėti, bet ir pačių sovietų
valstybė yra neteisėta! "Soviet leadership is illegitimate"
-skelbia 1984 m. gegužės mėn. 21 d. "Times" žurnalas.

Tas skelbimas įrodo, kad pasaulis pradeda matyti ir
pačias žemiausias sovietinių rusų politines šunys. Ir tik

32-ROJĖ LIETUVIŠKŲ STUDIJŲ SAVAITĖ

EUROPOS LIETUVIŠKŲ STUDIJŲ SAVAITĖ BUS
prie Veronos, Italijoje, RUGPJŪČIO 11-18 d. d.

Europos Studijų Savaitės pradėtos 1954 metais Vo-
kietijoje. Į jas atvyksta įvairių Vakarų Europos lietuvių.
Laukiami ir svečiai iš užjūrio.

Savaičių pagrindą sudaro paskaitos svariais klausimais,
taip pat vyksta koncertai, literatūros vakarai, parodos.
Be to, dalyviai turi progos susipažinti su vietos kul-
tūra.

Verona- miestas Šiaurės Italijoje, prie Adige upės, tu-
rintis apie 200. 000 gyventojų. Pasižymi iš viduramžių
išlikusiais architektūriniais pastatais. Gamta yra taip
pat žaliuojanti. Veronos arenoje vyksta operų spektakliai,
kurie yra labai įspūdingi. Studijų Savaitės metu bus gali-
ma pamatyti amfiteatre operas Trubadūrą, Aidą, Attilą, ba-
letą Giselle, simfoninio orkestro koncertą.

Studijų savaitė vyks patogiose patalpose. Maistas-ita-
liškas, sveikas ir geras. Už dieną Studijų Savaitėje reikės
mokėti apie 16 dolerių (galutinė suma bus pranešta vėliau).

Visi kviečiami dalyvauti Studijų Savaitėje, ir tie, kurie
žada važiuoti į Europą vasarai. Laikas jaunimui, kuris da-
lyvaus Laisvės ir Taikos Laivo ekskursijoje, bus gera pro-
ga dalyvauti ir Studijų Savaitėje.

INFORMACIJAS TEIKIA Jūratė B a r a s a s, Rubinstr. 1,
8000 Muenchen 50, tel:089-150-3742.

rai: kaip ir koku būdu gali būti legali sovietų Rusijos val-
džia, jei niekas niekados nėra jos rinkęs priimtomis žmo-
nijos teisės normomis ???

Angliškai kalbantis pasaulis kasdieninėje kalboje nie-
kaip kitaip sovietų ir nevadina, kaip "Russians". Niekad
niekas nesako "Soviet Union", bet sako "Russia" - Rusija.
Tik mūsų tarpe yra dar nemaža lietuvių, kurie ir sako ir
rašo taip, kaip tas patinka tautų pavergėjui: "sovietai" ir
"Sovietų Sąjunga". Taip kalba ir rašo, nors tie "sovie-
tai" niekad neištaria nė žodelio, nepažeminančio Lietuvos.

Tebepalaikome ir sovietinio ruso mums primestą siū-
lų kamuolį - vedame visokius "dialogus" su pavergtos Lie-
tuvos lietuviams, gerai žinodami, kad jie negali kitaip nei
rašyti, nei kalbėti, kaip tik taip, kaip tas patinka paverg-
ėjui. Ar gali bet kuris lietuvis rašytojas ar poetas parašy-
ti tiesą apie tai, kaip šiandieną jis jaučiasi, saugomas
rusų bei jų pataikūnų? Ar gali toks lietuvis parašyti tiesą
apie tai, kad skurdas jį smaigia jau tiek metų, kai visas
pasaulis džiaugiasi laisva prekyba, pažangiu ūkiu, duoda-
čiu rekordinius derlius, neturėjimu kur dėti tokių apyv-
kos daiktų, kurie Rusijoje dar vis skelbiami, kaip naujaus-
ia sensacija!

Kadaise sovietiniai rusai skelbė, kad jie vieną dieną
pasieks ekonominės prabangos, pralenks net pačią Ame-
riką, o ką iš tikrųjų mato šių laikų pasaulis? Mato visišką
atsilikimą visose gyvenimo srityse. To pasaulio akių
negali apgauti nublizginti batal sovietinių truperių, žen-
giančių nukopijuotu prūsišku "žąsies žingsniu", nes so-
vietų ūkio indeksas rodo tik smukimą žemyn. Dabar lais-
vojo pasaulio gamybinis pajėgumas yra 5 kartus didesnis
už sovietų ir jų pavergtų kraštų ir tas skirtumas tik tegali
didėti. Sovietų gamyba mažės ir jų apsiginklavimas pa-
laipsniui silpnės. Naujų žemių sovietai nebegali užgrobti
ir tuo pačiu nebegali paremti savo "socialistinės" pažan-
gos.

Sovietus begalėtų atgaivinti tik nauja ruzveltinio tipo
valdžia Amerikoje, kuri vėl nuginkluotų Vakarų pasaulį ir
vėl viską pavestų sovietų "garbės žodžiui". Būt mūsų la-
bai gaila, jei koku nors būdu prie šitokios linkmės prisi-
dėtumėm.

S. Šetkus

- Padėkos Diena _____
Vasario 16 _____
Vėlinės _____
Kita _____
- šeimos šventės _____
Gimtadieniai _____
Vardinės _____
Gimimas _____
Krikštynos _____
Vestuvės _____
Laidotuvės _____
Kita _____
- Ar lietuviškam maistui skiriama daug reikšmės? taip _____
ne _____
- Ar domitės lietuvišku menu ir tautodaile? taip _____
ne _____
7. Ko laukiate iš šio seminaro? _____
8. Ar žadate dalyvauti šiame seminare? taip _____
ne _____
- Šią anketą prašome grąžinti Kultūros Komisijai
40 Ferman Drive
Guelph, Ontario
N1H 7E1
iki 1985 m. Vasario mėn. 28 d.

LIETUVIŲ ŠALPOS DRAUGIJA "LABDARA"

Su Naujaisiais 1985-aisiais Metais Mielosios ir Mielieji, "LABDAROS" Draugijos Bičiuliai! Su šviesiomis viltimis ir kasdieniniais rūpesčiais!

Pergyvename sunkias dienas - užėjo neįprasti šalčiai, žmonija drebinama sunaikinimu. Džiugu, kad išbarstyti po platųjį pasaulį lietuviai rūpinasi savo eiles glausti ir arčiau laikytis vieni kitų. Paruošiami pasaulinio masto parngimai, kongresai, susitikimai.

"LABDAROS" Draugija savo nedidelėmis pajėgomis dalyvauja lietuvių išeivijos gyvenime, padėdama jaunimui aukščiau kilti. Praeitymis metais, susidarius Vokietijos Lietuvių Bendruomenei ir Vasario 16 Gimnazijai daug rūpesčių dėl ištikusio gaisro, "LABDAROS" Draugija, kiek galėjo, prisidėjo padėčiai palengvinti.

Draugija be paramos iš Vokietijos lietuvių, gauna paramos iš užsienio lietuvių. Paminėtina pastovi rūbų siuntomis parama Lenkijos lietuvių moksleivijai K. L. B. Ha - miltono Šalpos Fondo Skyriaus, pagal "LABDAROS" ad - resus, gaunami tam tikslui čekiai iš kredito institucijų Toronto "Paramos" ir Hamiltono "Talkos". Net tolimos Australijos Socialinės Globos Moterų Draugija Melbourne gauna adresų iš "LABDAROS" rūbams siųsti.

Tai Draugija dalį savo pajamų gali nukreipti moksleivijai parenti Brazilijoje ir Lenkijoje.

Moksles baigę ir įsikūrę kartais prisimena rėmėjus. Mokytoja, baigusi universitetą, rašo: Dirbu mokykloje. Iš viso, labai mėgstu darbą su jaunimu. Tai tik dėl Jūsų geros širdies, brangieji Tautiečiai, išgijau profesiją. Visą gyvenimą būsiu Jums už tai dėkinga."

1984 metais piniginių pajamų gauta viso DM17. 409, 08, tiėk pat padaryta išlaidų.

Šia proga noriu palinkėti sveikatos sustiprėjimo ligoniams - menininkui Stasiui Motūzui ir majorui Petrui Gudeliui, pastoviams ir dosniems Suvalkų Trikampio moksleivijos rėmėjams.

Šiuos metus pradedant, Draugija pasiruošusi platesnei veiklai, ir nuoširdžiai prašo jos veiklą parenti.

"LABDAROS" Draugijos Valdybos vardu -

J. Glemža,
pirmininkas

ADRESAS: J. Glemža, Conventrain 33, 7260 Calw. Hirsau.
Banko konto: LABDARA, e. V. Landesgirokasse Stuttgart 1,
Nr. 1185168 BLZ 60050101

LITUANISTIKOS KATEDROS PERSPEKTYVOS

J. J. B.

1. Istorinės Perspektyvos

Kaip jau minėjome ("TŽ", Nr. 2, 84 ir "NL" Nr. 14, 84), The Endowed Chair of Lithuanian Studies turėtų būti tąsa DLK Vyriausios Mokyklos, Vilniaus Mokyklos arba Vilniaus Universiteto.

Lietuviškos Katedros uždavinys yra sujungti praeitį su ateitimi, kitaip ji nustos savo egzistencijos. Čia į pagalbą mums ateina svetimieji. Ypač reikšminga yra "olandų pamoka".

Reikia pripažinti, kad olandų grupei iki šiol gana gerai pavyko perduoti auditorijoms tradicines lietuvių melodijas, kurios "aidi senovės Lietuva savo raudomis, sutartinėmis, savo primityvumu". Tai tarsi "naujas pasaulis", atkurtas I. Kaplano, išaugusio lietuviškoje aplinkoje bei kultūroje.

Mūsų kilmės klausimas yra užmirštas nuo Didžiosios Lietuvos Kunigaikštijos laikų. Oskar Kolberg (1814-1890) išleistame veikale "Litwa" bandė atkurti etnografines ribas, kalbą, kultūrą, papročius, dainas ir tautos charakterį. Jį ypač domino mūsų kalboje randami sanskritai, graikų ir lotynų išsireiškimai.

Kolbergo praeiškimu, mūsų etnografinių žemių ribas nustato šventkalniai arba pilkainiai (tik ne "pilkainiai", kurie buvo ne kas kita, kaip pilkainiai, panaudoti apsigynimui vėlesniais laikais). Iš pilkainių, aukurų, šventųjų upių ir miškų vardų būdingų tik baltams, vėliausiai priėmusiems krikščionybę iš visų Europos tautų bei išlikusių pagoniškų apeigų - seka ir žemių priskyrimas lietuvių tautai.

Kolbergas ir kiti svetimtaučiai mokslininkai (įskaitant ir paskutinį Ch. T. Pichel veikalą "Samogitia") mano, kad "Sanskrit of the Vedas" yra ne kas kita, kaip lietuvių -aisčių kalbos ir tikybos senoviškos liekanos:

Isaac Taylor savo knygoje "On the Origin of the Aryans", šitaip rašo: "... the Lithuanian language is the original Aryan speech, and the Lithuanians have the best claim to represent the original Aryans".

Kiti tą žodį "Aryans - arėjai" verčia į Indo-Europeans, t. y. Europos indus (Hindus). Žymus anglų mokslininkas prof. dr. S. Pottler prieina išvados, kad "The Lithuanian stock has dwelt in its present location for at least 5. 000 years, which would approximate the duration of the Indo-European period, so far as it is known".

damas ir tarsi neišlėkęs iš burnos, bet svieštas priekinis išmestas rankos: "Fass, Ruslanai, Fass!"

Tada - prasidės tikroji Tarnyba. Svaigulys atlikti užduotį, veržlus, valingas šuolis, apgaudinėjantys stryktelėjimai iš šalies į šalį - o Priešas bus pakvaitęs, nežinantis ar bėgti, ar gintis. Ir štai - paskutinis stryktelėjimas kojomis jam ant krūtinės. Jis tave verčia žemėn, o tu krenti kartu su juo, urzgį nesavas į jo išsigandusį veidą, bet stverį vien ranką, vien dešinę, kur kažkas užgniaužta ir laikai ją, girdėdamas kaip jis aikčioja ir daužosi, ir tirštas, šiltas, kvaitinantis drėgnumas užlieja tau nasrus. - Kol šeimininkas neatplėšia tavęs nuo jo, pasigavęs perkaklį. Tik tada imi pajusti visas žaizdas ir smūgius, kuriuos esi gavęs pats. ... Seniai praėjo tie laikai, kai jam duodavo mėsgalį ar sausainį už tai; juos jis imdavo, žinia, veikiau iš man - dagumo, o ne kaip tarnybinio nuopelno ženklą; ėsti tokiais momentais jis iš viso būtų nepajėgęs. Ir nelaikė jis jokių tarnybinių atžymėjimų ir to, kad vėliau, lageryje, išrikiuotos baisingos rikiuotės akivaizdoje, jį kumštinėdavo, kad padraskytų pagautąjį. Juk šis nebesigynė, vien galiliai aikčiodavo. Ruslanas veikiau tarsė jo rūbus, nei draskė kūną. Gražiausiu atžymėjimu už Tarnybą buvo pati Tarnyba - beveik keista, kad nežiūrint viso savo išmanymo, šeimininkai to nesuprato; laikė būtinu dalyku dar kažkuo prisigerinti".

Šeimininkas, tačiau, šiuo kart nesurinka to "Fass!" Dar blogiau, traktorius ima verstį spygliuotų vielų stulpus ir pro tą properšą šeimininkas išgina Ruslaną, kad dingtų jam iš akių. Ir kai, pavarytas, jis atsigręžia atgal, jam staiga dingteli, kad tam "sulindusiam į kuprą šeimininkui nebereikia nei jo, nei automato". Viskas taip nelaukta. "Iš sielvarto, iš gėdos jam norėjosi tūpti užpakaliu ant sniego, užversti galvą į gelžgėdai pilką saulę ir iškaukti savo širdį, kuriai nebuvo galo". Tačiau šeimininko įsakymas, nors ir paskutinis, buvo įsakymu, ir Ruslanas leidžiasi bėgti varganu keleliu į tamsų, nykų horizontą. Jis žinojo, kad jam teks bėgti toli, toli tuo keliu - ku - gal ištisą dieną, kol jis pasiėks gyvenvietę ir jos skvergą. Jame irgi bus kažkas pažįstamo, matyto pratimų aiktelėje. "Du negyvi žmonės, aliumininio blūdo spalvos, bus kažkodėl užsikorę virš gelių lysvės ir kažką vaizduoją. Vienas be kepurės, bus ištisęs ranką į priekį ir praveręs burną, tarsi būtų sviedęs pagali į pasibaudę su - riktį "Apporte!". Kitas, su kepure ant galvos nieko nerodąs, vien stovįs pabrukęs ranką po munduro krašteliu, matomai duoda suprasti, kad tą "Apporte!" reikia atlikti jam".

Ruslanas žinojo taip pat, kad ten, miestelyje, bus geležinkelio platforma, ties kuria sustoja traukiniai. Kartais jie būna žali su kreivais pynučiais ant langų, kartais raudoni, akiai užkalinėti, be plyšelio. Ir bėgdamas keleliu, Ruslanas susiprotėjo, kad jį pasiuntė tenai. Jis privalo būti tenai platformoj, kai užsižiėbs raudonas žiburyrs ir lėtai, pažįstamai pūkšnodamas, įriedės transportas. Sueis tada ten ir šeimininkai ir vėl prasidės Tarnyba.

Deja, jo lūkesčiai neišsipildo. Tiesa, jis aptinka miestelyje kitus, subėgusius iš stovyklos šunis, bet nei transportas, nei šeimininkai nebeprasirodo. Ruslanas visiškai pasimeta. "Ruslanui baisiai norėjosi grįžti atgal į zoną ir gerokai aploti pašaliečius. Tegul susipranta, kad lageris jiems nepriklauso, ir kad nevalia ten daryti savo tvarką. Bet pereiti anapus vielų jam buvo uždraudęs šeimi -

Pskovo miesto (latvių tautos senoviškiausio kultūros centro) 1425 m. antspaudas štai ką liudija: kunigaikščio galva karūnuota Sauluva ir užrašas "6933 metų vasara, saulės rato 17, mėnulio 17, indikto 3". Antroje pusėje - "Tą pačią vasarą pastatytas ugniakuras ant kuoro" (gotiškos - gudiškos strėlės bokštas su Amžina Ugnimi viršuje). Tai - gi, Polocko astronomai skaičiavo Arrijų tautos pradinę datą - 7293 metus nuo mūsų dienų, t. y. 1985 m.

Tad pabąigai, prisiminkime šį kiniečių priežodį: jeigu planuoji pirmyn metus - sėk ryžius; jeigu planuoji 10 metų - sodink medžius; o jeigu planuoji visam gyvenimui - priekį - išmokslink žmogų.

2. Filosofinės Perspektyvos

Kiekvieno projekto sėkmė priklauso nuo siekiamo TIKSLO kilnumo ir panaudojimo tinkamų METODŲ jo palapsniškam atsiekimui.

Lituanistikos Katedros svarbiausias ir pirmaeillis tikslas turėtų būti įkvėpimas dvasios - meilės savai kultūrai ir civilizacijai, nes tik "Amor patriae dat animam". Gimtosios kalbos mokėjimas yra viena iš efektingųjų priemonių, įgaliojanti pasiekti tautos šaknis, pajusti jos dvasios pulsą (Izolda Požėlaidė - Davis, Pietų Australija, "Gimtosios kalbos išlaikymas išeivijoje". "TŽ" Nr. 5, 84).

Tėvynę (t. y. GEMALĘ arba ŽEMELĘ ŠVENTĄ) vien lūpose nešioti neužtenka. Gimęs ir augęs krašte turi jam ir išipareigojimų. Turėti tėvynę - yra dovana, ne savaimė suprantama pareiga (Vladas Požėla).

Tai gi, svarbiausia duoti jaunimui ir tėvams akstiną, kuris paskatintų pirmųjų mokymąsi, o antrųjų - moralinę ir materialinę pagalbą. Tuomet galėsime sakyti: "Myliu jos kalbą, senovės būdą; jos girių kvapą, žaliąsias pievas..."

Lituanistikos Katedra turėtų būti jaunimui į pasaulį išėjimo vartai. Vien tik lingvistikos srityje mūsų kalba yra svarbi kalbininkams, nes ji yra gyva kalba ir arčiausia susijusi su Indo-Europiečių prokalbėmis (ji yra jų motina). Jos likučiai randami sanskritui, lotynų (etruskų - rusėnų) ir ypač anglo - saksų kalbose.

Anglo - saksų kraštuose duodama daug dėmesio šiai urėsi, ne pietų (graikų, romėnų) civilizacijai. Ateityje šie tyrimų darbai tikriausia sustiprės. Kalbotyros ir religijos srityje daroma didelė pažanga, tam bus reikalingi specialistai. Iš vieno pavyzdžio galime susidaryti trumpai vaizdą. Kiek žinoma, anglai išlaikė daugumą nesudarkytų, taip vadinamų "anglo - saksų" žodžių savo žodyne, užfiksuo - dami kiekvieną raidę, nors ištiramas yra sudar - kytas. pvz. v e h i c l e. Štai jos teisingas tarimas - VE - ŽIKLĖ. O kur kiti terminai, kaip pavz., durys, rūmai, linai, ariamas, etc.? Tai puiki dirva mūsų būsimsiems mokslininkams!

Ateityje mums reikės kalbininkų ne tik baltistikoje, bet ir palyginamosios filologijos moksluose: sanskritui, indo - europiečių, etruskų (rusėnų), hetitų (het, geth - gudų), lapių ir islandiečių prokalbių (old nors) specialistų. Se - noji mūsų kalba turėtų įkvėpti tikrą pasididžiavimą kiekviename lietuvyje jaunuolyje ir atidaryti jam vartus į daugybę specialybių. Juk vien kalbos atžvilgiu - mes esame privilegijuotoje pozicijoje (I. POŽĖLAITĖ - DAVIS, ibid.). (bus daugiau)

ninkas, ir tik jis vienas galėjo atšaukti uždraudimą. Jau temo, o šeimininkas nesirodė. Nė karto Ruslanas neuž - uodė jo pėdsakų, neužuodė taip mielo jam vyriško kvapo - šautuvo tepalo, tabako ir stipraus gerai išsprauto jauno kūno kvapo". Dar kelias dienas, kol nenusiils nuo bado, Ruslanas bėgios pirmyn ir atgal, nuo miestelio į zoną, pasigedęs šeimininkų. Žodžiu jis pajunta begalinę savo vie - natvę.

Iki šios vietos Vladimov, o romanas primena Jack London, o apysakas apie sulaukėjusius šiaurės plynėse šunis ("Baltoji Iltis"), pasukusius gyventi su vilkais. Bet Ruslanas nėra individualistas. Šeimininkai jį laiko "drąsiu, nors ne agresyviu". Jie nesupranta, kad Ruslanas drausmingas ir ištikimas. Toji ištikimybė ir yra Ruslano nelaimė. Jis pamato, kad subėgė miestelinį jo kovos draugai pernelyg veikiai prarado drausmę ir susiklausy - mą. "Seniausias iš jų, Džulbaras, gulėjo ant purvino kili - mėsio šalia malkinės durų, tarsi jas saugotų. Ruslano ma - nymu, sergėti tas durnas malkas, buvo tas pat kaip sau - goti vandenį upėje arba dangų virš galvos. Tai nebuvo jo - kia brangenybė. Brangenybė tegalėjo būti vien žmonės".

Peralkusį Ruslaną mėgina pamaitinti žmonės prie kepyklos, bet nebūtų jis išėjęs mokyklą - bematant permato - kiaurai jų vylius jį nunuodyti. Giliai nusivylusį prisiplakė - lių draugų, kurie nuėjo tarnauti miestelio gyventojams, e - gesių, jį palaiko tikėjimas, kad grįš šeimininkas, ir vėl prasidės Tarnyba.

Likimas ar uoslė, leidžia Ruslanui dar kartą pasima - tyti su šeimininku. Bet tik gilus tarnybinis pareigingu - mas padės Ruslanui susirasti savąjį "Aš".

Vieną pavakarę Ruslanas susiranda stoties bufete še - mininką, geriantį su kažkokiu vietiniu, kuris vadinasi Potiorty (nubrūžintu): aiškiai menkysta. Kai tasai numeta jam duonos kriauklę, Ruslanas, žinoma, jos neliečia. Še - mininkas jo išsižada, bet kad įrodytų sužiurusiems žmo - nės Ruslano ištikimybę, jis aptepa duonos riekę garsty - čiomis ir liepia Ruslanui ją suėsti. Šuo žino (jį mokė pra - timuose), kad nuo jos jis pakvaiš. Bet niekingi keleiviai jį stebi, smerkia jo šeimininką, ir jis leidžiasi, kad jam sugrūstų tą gabalą į nasrus. Pirmą kartą Ruslanas įsiti - kina, kad šeimininkas jo nemylį; toks atidengimas visada supurto šunis, pripildo juos gėla ir atima norą gyventi.

Jį nusilpusį, pusgyvį randa Potiorty išvietėje. Lei - dęs save glostyti, Ruslanas atpažįsta iš kvapo savo nauja - me šeimininke buvusį kalinį. Ir jam švysteli priežastis, paaiškinanti Potiorty melinimąsi. Barako savininkas prašėsi, kad Ruslanas jį dabotų. Atsiradęs laisvė, jis troško grįžti atgal, į mylimą savo prieglobstį.

(bus daugiau)

3 psl.

HOMO SOVIETICUS

SKAITYMĖLIAI APIE TARYBINIO ŽMOGAUS PSICHOLOGIJĄ
14. "HOMO SOVIETICUS" PRIERAŠAS

G. Vladimovo "ISTIKIMASIS RUSLANAS"

(tėsinys)

Daug yra užsienio knygų, kurias gauda sovietiniai muitininkai, pradedant Salvator Dali reprodukcijų albumais ir baigiant Solženycino "Gulago Salynu". Viena nemėgs - tamiausių yra G. Orwel'io "Gyvulių Ūkis" - alegorija, vaizduojanti Spalio revoliucijos išsigimimą. Dabar prie tokių išgastį keliančių, satyrinių - alegorinių veikalų, reiktų priskirti ir Georgi Vladimovo "Ištikimąjį Ruslaną" ypatingai efektingai parodantį piktybinį vėžį, išimetusį į "homo sovieticus" mintyją, atskleidžiantį sovietinių masių pasaulėjautą, vergiškumo bruožus.

"Ištikimąjį Ruslaną" autorius praminė "sargybinio šuns istorija". "Jei kas atspėtų šuns maldas", - sako Vladimov, as, - "tai suprastų, kad jos tėra vien tas pats am - žinas skundimasis, kad nepajėgia įsiskverbti į slėpinę dvikojos sielą ir perprasti jo mislingąsias godas". Atseit, romane tikrovės pasaulis perteikiamas iš šuns regėjimo, jo neįėjus perprasti žmonių pasaulį, taško. Paminėtina, kad tas šuo Ruslanas nėra paprastu kiemsargiu, bet mo - kytas, išlavintas padaras, sąmoningas ir ištikimai einan - tis savo pareigas, ideologiniai pakaustytas, "priešakinio kovos būrio" narys.

Romanas prasideda scena, kurioje skubiai pašertą Ruslaną šeimininkas išsiveda misijon. Atsidūręs lauke šunelis pajunta, kad kažkas stovykloje ne taip. Pasnigė, vietovaizdis pasikeitęs, bet svarbiausia - prislopinti pažįstami kvapai (Vladimov, as nuolatos pabrėžia uoslės reikšmę). Antra - atabilda iš kažkur traktorių, velkantis priekaboj traukinio vagoną. Nėgana to, svetimas traktoristas elgiasi su jo šeimininku įžūliai, be jokios pagarbos. Tai Ruslanui duria į paširdžius. Kad jo šeimininkas neatsakys į tą pašaiptą šneką jam buvo aišku ir suprantama. "Tas šeimininko įpro - tis nesiliovė kėlęs Ruslane susižavėjimą. Jie iš viso ne - siteikdavo atsakinėti į stovyklos belaisvių klausimus, arba atsakydavo ne tuoj pat; vien žvelgdavo į juos šaltai, žvar - biai ir pašiepančiai. Ir nepralėkdavo daug laiko, kai išdrį - sęs klausinėti žmogėnas nuleisdavo akis, įsitraukdavo gal - vą į pečius, o jo veidą išberdavo dėmės. O tačiau šeimi - ninkas nieko pikto jam neįsakinėdavo. Vien tik ta jo tylą ir tas žvilgsnis išsukdavo tokį poveikį lagerininkui, tarsi prikištas panosėn kumštis ar šautuvo užrakto traktelėjimas. Iš pradžios Ruslanui rodėsi, kad šeimininkai taip ir ateina į pasaulį, apdovanoti tokiu palaimingu mokėjimu, bet vėliau jis pastebėjo, kad jie vieni kitiems atsakinėja labai mlielai, o jeigu juos užklauskdavo ko Vyriausias Šeiminin - kas, kurį jie vadino Draug Tone Eiskit Kreiptis (Drauge Kapitone leiskit kreiptis), jie atsakydavo netgi labai sku - biai ir nudyrindavo rankas išilgai šlaunų. Iš to jis sume - tė, kad šeimininkai yra taip pat specialiai apmokomi, kaip elgtis su stovyklos bekaiviais, lygiai kaip šūns".

Žodžiu, Ruslanui visiškai nesuprantama šeimininko lai - kysena. Jis laukė, maldavo, kad tasai suriktų: "Fass!" Tuoj tuoj pasigirs. Aure, šeimininko veidas jau perbalio, lūpos susitraukė, tuoj tuoj pasigirs žodis, raudonai prasiskleis - 1985. I. 31

KULTŪRINIS PUSLAPIS

/Iš "Mūsų Sparnai", Nr. 57.

Senelio Meilė

(tęsinys)

Patekau į vidutinių tarnautojų tarpą. Man buvo paskirti du nuolatiniai darbininkai, o reikalui esant prižadėjo ir daugiau duoti. Žodžiu, aš įkėliau koją į grafų dvarą. Man viskas buvo svetima, bet širdžiai taip miela. Dabar aš jau turėjau pilną teisę vaikščioti parko takeliais. Apie dvaro rūmus žiopsoti dar negalėjau. Buvo daug taisyklių...

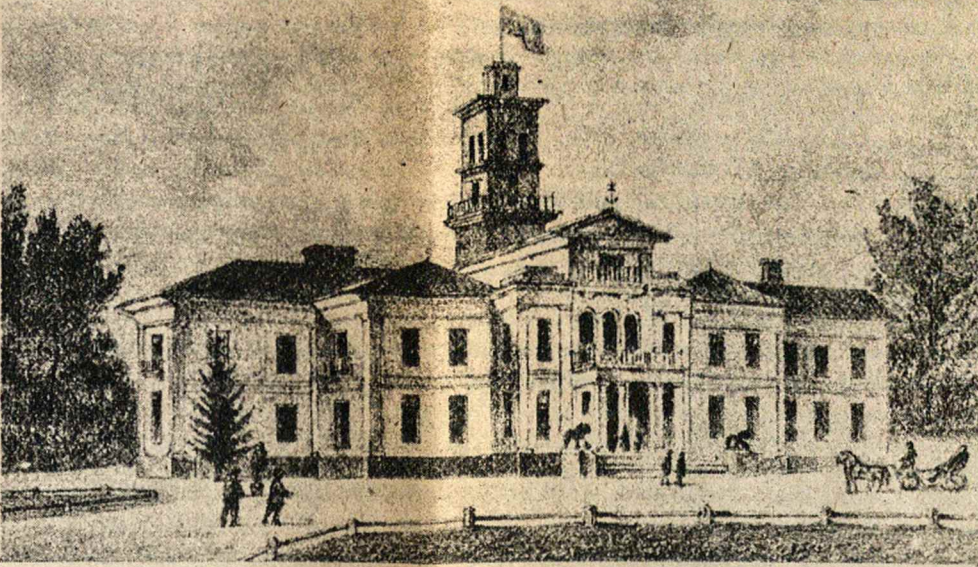
Buvo nustatyta, kas galima daryti, o kas draudžiama. Kada ponai grafai ir jų svečiai iš dvaro pranykdavo, tada jau tarnautojų teisės buvo platesnės. Tada ir žemesnieji užimdavo aukštesnes kėdes, neretai pavaizduodami didelių ponus. Iš pradžių buvo gana sunku priprasti prie tvarkos, nes senesnieji tarnai visai mus apgaudinėdavo, bet palaengva gyvenimas ėjo į normalias vėžes. Darbų prižiūrėtojas, grafo patikėtinis, iš aukštesniojo luomo kilęs, greit pastebėjo mano sąžiningumą ir stropumą. Aš stengdavau atlikti visus darbus, nereikėjo manęs raginti. Tokia jau mano prigimtis. Bijojau gauti "vilko" bilietą, kuris buvo labai praktikuojamas duoti jaunesniems tarnams, kurie nepataikaudavo grafo patikėtiniais, nes pats grafas buvo neprieinamas. Ir taip aš ištarnavau tame dvare dvejus metus. Įvairių nuotykių, skaudžių pergyvenimų ir džiaugsmo aš patyriau tuose dvaro rūmuose. Aš nežinau, ar dar buvo Lietuvoje toks kampelis, kurio savininkai mokėdavo taip gražiai praleisti tą trumpą žmogaus gyvenimo laikotarpį, kaip čia, šituose gražuose grafų rūmuose. Ir ko ten nebūdavo. Kiekviena diena atnešdavo vis naują gyvenimą. Palengva ir aš įsitaukiau į tą gyvenimo sūkurį. Neužmiršdavau ir savo tėvų, padėjau jiems susitvarkyti. Karts nuo karto ateidavau pas juos, atnešdavau jiems dovanų, nupirkdavau skaniau pavalgyti. Bet neilgai jie džiaugėsi ta gerove: pirma tėvas, o paskui ji, tais pačiais metais ir motina nuėjo į amžinybę. Gražiai abu palaidojau. Likau aš vienas. Tėviškės namus, sodą ir daržą išnuomojau miesto žydėliui. Likau pasaulyje vienas, svetimas tarp svetimų. Pats pasidariau savo likimo kalvis. Dvare labai sekėsi. Daug pinigų uždirbdavau. Išleisti nebuvo kur. Gražiai apsirengdavau. Dvaro tarnaitės sukosi aplink mane, bet aš visoms likau abejingas. Aš troškau ir svajojau sukurti aukštesnį gyvenimą. Retkarčiais aš nueidavau pėsčias toli už dvaro parko, o kartais pasibalnodavau arabų veislės kumele. Iš pradžių ji buvo tarytum laukinė, bet priprato, nesitraukdavo nuo manęs, net arklidėje sužvengdavo, mane pamačiusi. Nunešdavau jai cukraus, lepinau...

Mykolas nutilo. Nulenkė vieną vandens lėliją. - Atsimenu, kada nebuvo šito ežero. Arti šitos vietos, - parodė ranka Mykolas, - subėga dvi upės. Senis grafas sumanė užtventki ežerą. Kur dabar ežeras, seniau buvo miestelio ūkininkų pievos. Atsimenu tas pievas. Atsimenu ir takelius, kuriais jaunystėje traukdavau į dvaro rūmus. Ten, kur dabar malūnas, grafas pastatė tą užtvanką. Jis pavaisino miestelio ūkininkus ir tik prašė jų, kad jam leistų uždaryti užtvanką, bet jis nieko neminėjo apie būsimą ežerą. Ūkininkai iš pradžių nesuprato grafo planų. Grafas juos sukvietęs, davė pasirašyti. Visi pasirašė. Už savaitės buvo ežero atidarymo iškilmės. Suvažiavo labai daug svečių. Jaunesnysis grafo sūnus Andrius pasakė, kad jis perplauksiąs tą naujai užtvanktą ežerą.

Ėjo lažybos. Didelė pinigų suma buvo surinkta. Mat vieni dėjo pinigus už Andrių, o kiti prieš. Kada vanduo pakilo ir užtvėkė visas pievas, Andrius pradėjo plaukti. Laiveliai sekė paskui Andrių, kuris lengvai nardė išilgai ežero. Aš taip pat sėdėjau viename laivelyje, irklavau. Koks buvo didelis džiaugsmas, kada Andrius išlipo kitroje pusėje ežero. Tik vieni miestelio ūkininkai nesidžiaugė. Pamatę savo aptvindytas pievas, keikė grafą, bėgo pas advokatą. Kėlė grafui bylą. Bet buvo tokie laikai, grafai visur laimėjo. Prabėgo daug metų. Išaugo kita karta. Užmiršo pievas, gaivinosi vasaros metu švariame ežero vandenyje...

Mykolas man parodė, kurioje vietoje išlipo Andrius. - Grafas turėjo du sūnus. Jaunesnysis Andrius buvo paprastas ir labai nuoširdus. Jis nesilaikė dvaro taisyklių. Jis draugaudavo ir su žemesniojo luomo žmonėmis, nors senasis grafas, o ypatingai grafienė dažnai jį bardavo, kad jis žeminąs savo grafo vardą, bet jis nepaisydavo. Ateidavo jis pas mane. Mes buvome vienmečiai. Jis buvo labai gražus ir labai geros širdies. Gražių dovanų jis man atveždavo iš užsienio. Tą vakarą, kada Andrius perplaukė ežerą, buvo suruoštos didelės vaisės. Visi sveikino Andrių, bet jis nesidžiaugė. Jis mylėjo mergaitę, ji žadėjo atvažiuoti, bet jis negalėjo jos paimiti, nes ji buvo žemesnio luomo, netiko prie garbingų svečių. Sautlei leidžiantis jis atbėgo pas mane. "Žinai ką, Mykolai, šiandien atvažiuoja mano mylimoji. Nueik pas arklėninką, pasikinkyk arklis ir atvežk ją. Patalpink ją į mano svečių kambarėlį. Čia laiškas, paduok jai", pasakė ir vėl pranyko. Tokių paslapčių dvare buvo labai daug. Mokėjau aš išlaikyti paslaptis. Aš iš miestelio atvežiau Andriaus mylimąją, bet jis neilgai džiaugėsi su ja. Grafai turėjo palikti dvarą ir išvažiuoti į Prancūziją. Su jais turėjo išvažiuoti ir Andrius. Andrius žadėjo greit grįžti. Paliko globoti ją man. Jos vardas buvo Marta. Šitą paslaptį be manęs žinojo tarnaitė Marcelė ir rūmų prižiūrėtojas. Marta, likusi viena, vaikščiodavo po dvaro parką, sėdėdavo ant prieplaukos kranto. Kažką rašydavo. Aš ją stebėdavau tik iš tolų. Ji buvo vokiečių kilmės, bet su manim kalbėdavo tik prancūziškai. Prancūzų kalbą aš buvau gana gerai pramokęs ir neturėjau jokio vargo su ja susišnekėti. Rytais per tarnaitę Marcelę nusiųsdavau jai gėlių. Praėjo dvi savaitės, o Andrius negrįžo. Atėjo ir žiema. Tokia

4 psl.

Astravo dvaro rūmai, kadaise buvusi graf. Tiškevičių buveinė.

šalta ir gili, bet Andrius nesirodė. Gaudavo ji iš jo laiškų ir dovanų, bet tie laiškai ateidavo vis rečiau ir rečiau. Marta susirgo. Geriausias dvaro gydytojas buvo Prancūzijoje. Aš važiauvau į miestą, atvežiau daktarą, kuris retkarčiais pavaduodavo išvažiuosį. Martos kambarielyje pradėjau dažniau užeidinėti. Aš atnešdavau jai vaistų, vaisių. Ji su manim pasidarė tokia nuoširdi ir atvira. Išpasakojo savo gyvenimą. Buvo kilusi iš smulkių dvarininkų, vienturtė duklė. Pasisakė, kaip ji susitikusi Andrių, jį pamilusi. Daug gražių valandų aš praleidavau su ja. Žiemos keliais, apsilvilkęs šiltais kailiniais, išveždavau pasivažinėti išvežiodavau po plačiąsias apylinkes. Aš buvau senas tarnautojas, Andriaus patikėtinis ir niekas man negalėjo prikišti. Jeigu būtų sužinojęs senasis grafas, kad aš globoju jaunojo grafo meilužę, gal būtų buvę ir blogai. Bet dide-liuose dvaruose toks gyvenimas buvo priimtas. Buvo gandų kad grafienė pati mėgo nuotykius. Ir senasis grafas buvo taip pat ne iš šventųjų. O mes, tokie paprasti dvaro tarnai, mokėdavome tas paslaptis neišslepėti. Buvome smalsūs ir norėjome viską matyti, viską užuosti. Tarpusavyje mėgdavome paplepėti, perleisti per liežuvį vieni kitus, bet prieš ponus laikėmės bendro fronto. Oi, mes mokėjome "blizginti" tuos grafų rūmus...

Jaučiau, kad senelis Mykolas labai pergyveno, bet matyt, jis norėjo išpasakoti viską, nieko nepraleisti.

- Grįžo ir Andrius, - tęsė toliau Mykolas. - Grįžo vienas, toks susirūpinęs ir neramus. Jis man davė pinigų už mano rūpestį ir Martos priežiūrą. Aš nenorėjau imti, bet jis pametė ant mano kambarėlio langą, o aš nedrįsau jam sugrąžinti, nes jis buvo ponas, o aš tik patikimas pono bernas. Tik viena tada aš jaučiau Andriui - neapykantą. Jis atplėšė nuo manęs gyvenimo laimę. Jis pats ja nepasinaudojo, bet pastūmė iš kelio kaip nereikalingą balastą, kaip šluotą į kampą. Andrius išsivežė Martą. Ji su manim atsisveikino labai nuoširdžiai, viena, be liudininkų. Jos švelnutė ranka sudrebėjo mano sugrūbusioje rankoje. Jos akyse pasirodė ašaros. Tada aš nesupratau, kodėl ji verkė ir jaudinosi. Juk grįžo jos Andrius, jos išsvajotasis ir pamiltasis, ilgai lauktas, mylimas. Jos mintys turėjo sukristi apie jį, nes aš buvau tik apmokamas grafų tarnas, pil-dės pono įsakymus. Gal ji jautė, kad aš ją myliu...

Mykolas išsiėmė geltoną suglamžytą popierėlį. Atvy-niojo. Pasakė, kad tai Martos laiškas. Jis mintinai žinojo, kas buvo ten parašyta, Marta paliko laiškėlį Marceli ir prašė, kad perduotų jam. Laiškas buvo rašytas prancūzų kalba. Gimnazijoje mokiaus prancūzų kalbos, bet viso turinio nesupratau, Mykolas man padėjo. Ten buvo parašyta: "Mielas Mykolai,

Tu pasilieki dar dvare, o aš jau išvažiuoju. Aš jaučiu, kad niekuomet nebegrįšiu į šį dvarą. Andrių myliu, bet nežinau, ar jis mane tebemyli..."

Mielas Mykolai, aš esu labai dėkinga Tau už visą rūpestį ir už suteiktas malonias valandas, beslaugant mane ligos metu. Tu buvai toks geras... Tu sutrumpinai man laukimo valandas. Būk laimingas, Mykolai, pilno džiaugsmo Tavo gyvenime linki Tau,

Marta".

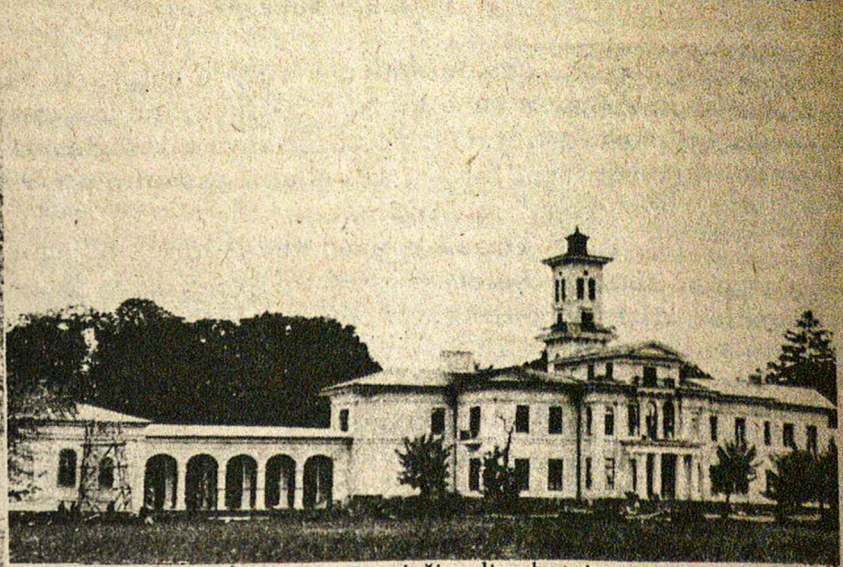
Mykolas vėl sulankstė laišką. Švelniai įsidėjo į švarko kišenę.

- Taigi, mielas Joneli, - tęsė toliau Mykolas. - Daug vandens nubėgo pro užtvanką. Dvaro rūmai jau paseno, kaip ir aš, jų tarnas. Bet tą laišką aš nešioju su savais dokumentais, kaip relikviją. Tas laiškas man pasidarė dar meilesnis, kada sužinojau, jog ji nutraukė savo nelaimingo gyvenimo siūlą, paėmusi nuodų taure. Nuvarginta, apvilta, nepažinusi gyvenimo, užmerkė akis, o aš likau gyventi... Aš buvau toli nuo jos. Šiandien suėjo lygiai penkiasdešimt metų nuo to laiko, kada ji paliko šį pasaulį, todėl ši diena man tokia brangi. Gal kitų metų aš nesulauksiu, todėl noriu dar kartą aplankyti tą vietą, tą kambarėlį, kuriame ji gulėjo sirdgama...

Abu nutilome. Mykolas, sujaudintas senovės pergyvenimų, žiūrėjo į mėlyną dangų. Aš buvau taip pat sukrėstas išgirdęs senelio paslaptį, bet nesumečiau, ką man daryti: ar išreikšti jam užuojautą, ar tylėti ir klausyti. Mykolas ašarotomis akimis pažvelgė į mane ir pragino smarkiau irkluoti.

- Aš tau parodysiu tą kambarėlį, - truputį lyg atsigavęs, pratarė Mykolas. - Aksomu... mėlyną aksomu aš išpuošiau jos kambarėlio sienas. Mat, jai patiko mėlyna spalva. Ji sakydavo, kad ta spalva primena dangų, ir ji norėtų būti angeliukas ir sėdėti dangaus skliaute. Vėliau dailininkas nutapė ir angeliuką kambarėlio lubose, bet jai neteko pamatyti to paveikslė. Angeliuko veidas buvo labai panašus į Martos nekaltą veidelį...

Aš paspaudžiau smarkiai irklus. Aplenkę prieplauką, įvažiavome į iškyšulį, kurį buvo iškalavusios ežero bangos. Laivelį pririšome prie medžio ir išlipome į dvaro parką. Niekas to dvaro parko nebesaugojo kaip senovės laikais. Galėjai laisvai įeiti ir nevaržomas landžioti po

Tie patys Astravo rūmai šiandien, bet jau restauruoti.

visus pakampus. Nebebuvo dvaro prižiūrėtojų. Visi jie jau buvo susuglę po velėna. Iš tarnų buvo likęs tik Mykolas, ištikimas grafų tarnas. Jis dar šventai saugojo tą kambarėlį, kurį buvo išmušęs mėlynu aksomu...

Priėjome prie rūmų. Sulindome abu pro langą, nes durys buvo užkaltos. Palipome laiptais iki antrojo aukšto. Mykolas išsiėmė kambario raktą. Įėjome į kambario vidų. Tai buvo Martos kambarėlis. Kvepėjo pelėsiais. Jis aprodė viską. Rankomis glostė sienas. Kažką pradėjo murmėti. Aš nesupratau jo žodžių. Pamojo man ranka ir parodė lubose besišypsantį angeliuką:

- Jos veidas buvo lygiai toks pat, kaip to, kuris aukš-tai jamžintas.

Aš ilgai žiūrėjau. Mano vaizduotėje atsistojo tikroji Marta. Mykolo Marta, ilgus metus užslėpta meilė. Mes išėjome iš to kambarėlio. Mykolas vėl užrakino duris.

- Aš dažnai čia atvažiuoju. Ilgas valandas prasėdžiu. Kada užmerkiu akis, kaip gyvi atsistoja tie laikai, prieš šešiasdešimt metų pajusta laimė, gyvenimo džiaugsmas... Čia aš atsigaivinu. Sienos aksomas kalba man tik vienam suprantama kalba. Angeliukas šypsosi tik man vienam. Aš pajuntu vėl jaunystės džiaugsmą. Dažnai kartoju tuos posakius, kurie buvo vartojami dar anais laikais.

Mes priėjome prie laivelio. Senelis dar ilgai nenuleido akių nuo kaštanų alėjos, už kurių slėpėsi saulėje bliz-gas langas.

- Aš atėjau į šį dvarą jaunas, pilnas energijos, gyvenimo džiaugsmo, o išėjau nuvargęs, prislėgtas gyvenimo naštos. Dabar galbūt suprantu, mielas Joneli, kodėl aš negalėjau pritapti prie žmonių, prie bendros aplinkos. Aš nesupratau jų gyvenimo, o jie nesuprato mano gyvenimo. Kartu su dvar rūmais aš pasenau. Jie tokie tylūs, kaip ir aš. Aš tik vienas su tais senais rūmais dar surandu bendrą kalbą, tokią tolimą, bet mielą ir širdžiai malonią...

- Bet dėde, juk jūs jos nenuskriaudėte. Jūs buvote jai geras, - guodžiau senelį. - Ją nuskriaudė Andrius, jaunesnysis grafas.

Senelis susimastė. Jis, pasikrapštes po kišenę, išsi-ėmė storais viršeliais knygutę.

- Čia yra Martos dienoraštis, - parodė Mykolas. - Ši dienoraštį ji rašė iki paskutinės dienos... Ši dienoraštį aš nupirkau iš Martos dėdės po jos mirties. Jos dieno-raščio yra dvi dalys. Antroji dalis liečia mane, man ji yra brangiausia. Pirmoje dalyje Marta rašo apie gimnazijos laikus, džiaugsmingą jaunystę, o antroje dalyje atspindi jos gyvenimo tragediją. Antroji dalis yra tokia trumpa, kaip ir jos pats gyvenimas. Ji aprašo Andrių, pradinę meilę, savo nelaimę...

Mykolas drebančiomis rankomis pradėjo versti die-noraščio puslapius. Paskaitė:

"Tokios švelnios meilės, tokio pasiaukojimo, kurį man parodė Mykolas, aš iš pradžių neįvertinau. Tik tada, kada aš buvau apkrėsta nepagydoma liga, supratau, kad mano išsvajotasis Andrius ieškojo manyje ne tikrosios meilės. Aš atidaviau jam savo jaunystę, o jis mane atstūmė. Apvilta, aš atsiminiau Mykolą tollmame grafų dvare. Atsiminiau tuos lėtus jo žingsnius, kada jis praeidavo palei mano lo-vą, priskynęs baltųjų lėlijų nuo "Mirties Baseino" ir "Ka-ziuko Pakaruoklio" salos. Mėlynas aksomas stovi mano akyse, o geraširdiškos Mykolo akys liko man brangiau-sias prisiminimas, kurį aš pajutau šitoje žemėje. Jeigu aš būčiau buvusi sveika, aš būčiau grįžusi pas jį, pas savo mieląjį Mykolą. Aš tikiu - jis būtų mane priėmęs. Bet dabar, nuvežti save, gyvą lavoną, neturėjau noro ir drąsos. Tegul lieka jis skaistis ir amžinai mielas Mykolas".

Senelis Mykolas užvertė dienoraštį. Iš paskaitytų Mar-tos dienoraščio vietų susidariau pilną vaizdą. Supratau, kad Marta buvo jį taip pat pamilusi ir, kad Mykolas liko ištiki-mas jai iki gilios senatvės. Galbūt jo gyvenimas būtų pa-sikeitęs, jeigu būtų bendravęs su žmonėmis, galbūt jo jau-nystės nekurstoma meilė būtų išgaravusi. Bet dabar jis li-ko suaugęs su tais tyliais dvaro rūmais, su tuo mėlynu ak-somu išdekoruotu kambarėliu, kurio lubose šypsojosi jo Marta, amžinai jauna ir nepasikeitusi...

- Meilė yra brangakmenis, - pratarė senelis, rišda-mas laivelį. - Man dabar svarbu nunešti tą brangakmenį ten, kur šiandien yra Marta, ir iškeisti jį į amžinąjį gyvenimą...

Mes atsisveikinome. Mykolas grįžo į savo namus, o aš į savuosius. Apsirengęs vėl "šlipsininkų" uniforma, nu-ėjau į gimnaziją. Ten daug šokome, juokėmės, išliejome jaunystės džiaugsmą, apsvaiginti švelnios tango, valsų ir polkų muzikos.

Grįžau gana vėlai, nes klasės auklėtojas pratęsė pa-silinksminimo laiką. Mykolo lange dar švietė žiburėlis. Jis turbūt skaitė Martos dienoraštį ir svajojo apie senovės laikus, kada jam gyvenimo laimė buvo taip arti, o jis ne-galėjo jos pasiekti...

NEPRIKLAUSOMA LIETUYA

IŠ PADANGĖS MIELOS

(IŠ SPAUDOS OKUPOUOTOJE LIETUVOJE IR IŠEIVIJOJE)

KALBĖKIME SU SAVO VAIKAIS IR VAIKAIČIAIS VIENA GRAŽIAUSIŲ IR SENIAUSIŲ KALBŲ – LIETUVIŠKAI!

Vilniaus miesto senajame kvartale pastatyta skulpt. Vlodo VILDŽIŪNO sukurta skulptūra, pagerbiant XVIII a. Vilniaus U – to prof. architektą ir statytoją, L. STUOKĄ-GUCEVIČIŲ, sukūrusį klasikinės architektūros lietuviško temperamento variantus.

MIRĖ KOMPOZITORIUS EDUARDAS BALSYS

Kompozitorius, profesorius, Valstybinės Konservatorijos kompozicijos katedros vedėjas Eduardas Balsys mirė lapkričio 3 d, 1984. Jis buvo 65 m. amžiaus.

1939 m. baigęs Klaipėdos gimnaziją, mokytojavo Kretingos vidurinėje mokykloje.

Pokario metais išstojo į Kauno konservatoriją, kur studijavo kompoziciją. Katedros vedėju išbuvo 24 metus.

Tarp kitų kūrinių, ypač pažymėtini jo scenos veikalai – baletas "Eglė, žalčių karalienė", opera "Kelinė ir Tilžė".

ITEIKTI DIPLOMAI MENININKAMS

Praeitų metų gruodžio 21 d. Meno Darbuotojų Rūmuose Vilniuje buvo iškilmingai įteikti diplomai Lietuvos valstybinių literatūros ir meno premijų laureatams. Diplomus įteikė sovietinamos Lietuvos respublikos kultūros ministeris J. Bielinis.

APIE GUDUS

Gudus, gan nepatogų kaimyną, užsiaugino patys lietuviai. Teisybė, mažai tautai visi kaimynai yra nepatogūs, bet gudų nepatogumas yra labai savotiškas. Krivičiai ir kitos gentys, vėliau sudariusios gudų tautą, atsirado lietuvių pašonėje po to, kai rytiniai slavai VII a., slinkdami į šiaurę Dniepro paupiais, perkirto baltų žemę į du gabalus. Pas kvi jie greitai platinio tą properšą. Pagal lenkų istoriko Ošmianskio tyrinėjimus, riba tarp lietuvių ir gudų apgyventų plotų jau VIII a. ėjo tik šiek tiek į rytus nuo seno-

Ta proga taip pat buvo įteiktos kasmetinės respublikos Kultūros Ministerijos B. Dauguviečio, S. Šimkaus ir J. Švedo choreografijos premijos, bei liaudies meno meistrams.

Laureatų vardus rašytojas R. Kašauskas tarė padėkos žodį.

IŠLEISTOS DVI NAUJOS FILMOS

Lietuvos Kino Studijoje užbaigtos dvi filmos – "Šūnus palaidūnas" (panaudojant R. Kašausko apysaką "Žaliuojančios Kalvos"), kuriai scenarijų parašė P. Morkus. Režisavo M. Giedrys. Kita filma – "Mano Mažytė Žmona", kuriai scenarijų sukūrė raš. ir kino dramaturgas R. Šavelis.

TRADICINIS LIAUDIES MENO MĖGĖJŲ FESTIVALIS

Vilniuje vyksta liaudies teatrinio meno mėgėjų festivalis, pavadintas "Vilniaus rampa-85". Pirmasis programoje pasirodė Kretingos Liaudies Muzikinės Dramos Teatras su Moljero komedija "Šykštuolis".

sios Lithuania Propria sienos. Bet to laiko gudų gyvenvietės galėjo būti tik salos lietuvių žemėje.

Pradedant XII a. gudai palaipsniui atsidūrė lietuvių valdžioje ir tokioje padėtyje pasiliko iki I-ojo Lenkijos – Lietuvos padalinimo. Per tuos šimtmečius susipavidalino jų kalbiniai ir tautiniai bruožai, skirtingi nuo didžiarasių. Gudai dargi turi daugiau lietuviško kraujo, negu slaviško: baltai, slavams užimant jų žemę, nepasitraukė, o buvo vietoje suvirškinti. Tas virškinimas tęsėsi iki pat Lietuvos – Lenkijos unijos ir dabar dar tęsiasi, nors ir lėčiau.

Gudų Tautos Augimas

Būsimosios Gudijos žydėjimo laikotarpis prasidėjo IX a. pradžioje. Tuo laiku Dniepro upyną užvaldė normanai, kitaip vadinami variagais. VII a. Viduržemio jūroje įsigali mohametonai ir atkerta Europą nuo Artimųjų Rytų. Tada Dniepras tampa pakaitos keliu, sujungdamas Europą su Artimaisiais Rytai, surišdamas Juodąją jūrą su Baltija per Rygos ir Botnijos įlankas. Tą pelningą prekybą vedė variagai, per trumpą laiką visai suslavėję.

Per tuos tris šimtmečius Dniepro kelyje ir visuose tos upės intakuose pridėjo daug miestų ir daugumas jų tapo atskiriomis kunigaikštijomis. Bet – ir tam žydėjimui atėjo galas. IX a. normanų plėšimai visos Europos pajūriuose sustojo. Vakarų Europa pradėjo kilti. Kryžiaus Karai atvėrė prekybą su Artimaisiais Rytai. Mohametonai ėmė silpnėti. Dniepro kelias nebebuvo taip reikalingas. Galop totoriai, XIII a. pirmoje pusėje nusiaubė visą Rytų Europą, įsitaisė prie Juodosios jūros ir galutinai uždarė Dniepro kelią. Taip Gudija tapo nuošalus, užmirštas užkampis, o variagų laikotarpyje išaugusius miestus – kunigaikštijas, vieną po kito paėmė lietuviai.

Lietuvos valdžiai, būdami apsaugoti nuo totorių, gudai greitai dauginosi ir jau Vytauto valdymo pabaigoje savo skaičiumi susilygino su lietuviais, abiejų ordinų nuniokotais per pusantro šimtmečio. Tylus gudų augimas ir jų nuolatinis slinkimas į lietuvių žemę tęsėsi ir toliau, išskyrus labai žiaurų rusų įsiveržimą į Lietuvą XVII a. vidury, kada Gudija neteko dviejų trečdalių gyventojų.

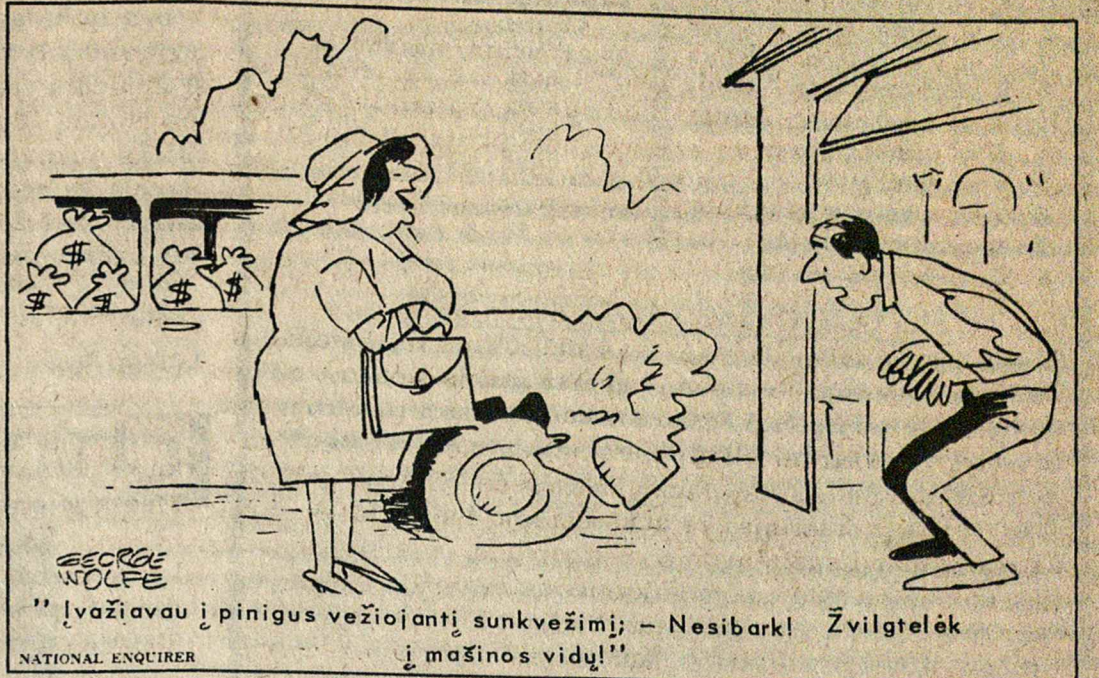
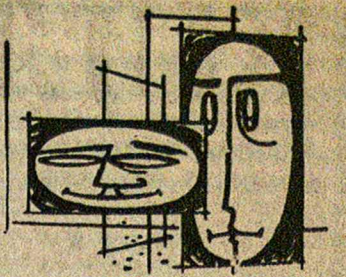
Gudai Rusų Valdžioje

Per 1897 metų surašymą gudų apgyventose srityse buvo 7.700.000 žmonių: gudai buvo tapę pustrėčio karto skaitlingesni už lietuvius. Ir jų skaičius nuolat augo, nors tuo laiku, kai lietuviai važiuavo laimės ieškoti Naujosios Anglijos anglių kasyklose ir Chicagos skerdyklose, apie 600.000 gudų nusidangino panašios laimės ieškoti į Sibirą.

Po Pirmojo Pasaulinio Karo buvo sukurta Gudijos respublika, bet į ją nebuvo įjungtos Smolensko, Starodubo žemės. Taip pat dalis Vitebsko žemių pasiliko už Gudijos ribų. Taigi, ten pirmiausia ir prasidėjo gudų nutautimas.

Pačioje respublikoje gudai šiek tiek atsigavo po Didžiojo Karo žudynių ir komunistinės santvarkos pradžioje siautusių bado. Antrajam Pasauliniam Karui prasidedant, Gudijoje buvo, po jos sienų praplėtimo į Rytus beveik 9 milijonai gyventojų. Per 1959 m. surašymą, t. y., praslin-

KREMI VEIDRODŽIAI

ŠUNS TESTAMENTAS

(1916-1919 m. I-jam Pas. Karui Lietuvoje siaučiant)

Prie vieno didesniųjų viešelių, einant nuo Vilniaus Berlyno link, po kelrodžio ranka, buvo rastas pasikoręs šunelis, kurio nasruose rastas šitaip surašytas testamentas:

"Aš, vargšas šunelis Margis, nuo gimimo dienos per dešimtį metų ištikimai savo ūkininkui tarnavau. Netik diėnomis, bet ir naktimis. Algos nesiderėdavau ir negauda – vau nieko. Šiam karui, ne dėl mano kaltės iškilus, ir Vokiečių Kaizeriui pirnigų pritrūkus tolimesniam karui vesti, pareikalavo už mano galvą ir iš manęs dešimt markių. Mano ūkininkas taip buvo neturtingas ir karo su suvargintas vos tik turėjo už savo galvą užsimokėti. O man tam reikalui pinigų nieka neskolino. Buvo žadėjusi višta mane gelbėti. Buvo sudėjusi slaptoje vietoje, apie porą desėtkų kiaušinių. Bet mano nelaimė, Vokiečių kareiviai jos padėję pajuto, ir nemitę, žalius išgėrė. Neturėdamas toliau ką daryti, nenorėdamas savo šeimnininko varginti, nutariau čia pasikarti. Bet dėl mano turty, kad nekiltų kokių nesupratimų, šitaip paskiriu:

Savo būdą ir patalynę paskiriu savo geradariui vištai kiaušiniams dėti. Lovelį iš kurio edžiau, paskiriu savo mylimai šeimnininkei mažiems paršeliams šerti. Savo odą paskiriu savo mylimam šeimnininkui kailiniams dirbti. Savo mėšą paskiriu alkaniesiems Vokiečių kareiviams konservams dirbti. O virvę, su kuria buvau pririštas, paskiriu Vokiečių Kaizeriui, karą pralaimėjus pasikarti."

Vokiečiams įvedus šunio pagalbę (mokėjimą už galvą), jaunimas šposą padarė. Pakorė šunį, į jo nasrus įdėjo šitaip rašytą testamentą.

Vokiečių žandarai radę, nusinešė raštą į Šakių komendantūrą, iš ten nusiuntė į Berlyną Kaizeriui. Bet Kaizeris jokių pakeitimų nedarė, tik pasakė, "Auszahlen" (išmokėti).

Petras Botyrius

kus 20-čiai metų, joje buvo rasta tik 8.056.000. Vadinas, beveik vienu milijonu mažiau, nors įprastinėse sąlygose per tą laiką turėjo būti virš 4 mil. prieauglio. Tai karo žudynių ir stalininių išvežimų pasėkos.

Kiek iš viso Gudijoje žuvo žmoniai? Sovietų demografų nurodomi skaičiai svyruoja tarp pusantro ir pusketvirtto milijono. Amerikos Gudų Meno ir Mokslo Institutas tą skaičių pakelia iki 6 milijonų.

Po karo pasirodė nauji neigiami reiškiniai. Kraštas tapo greitai supramonintas. Daug gyventojų iš grynai gudiško kaimo persikėlė į surusintus miestus. Gudų gimimai pradėjo smarkiai kristi. Jau visa eilė metų, kai jų nekanka dabartiniam gyventojų skaičiui palaikyti. Be to, dar sustiprėjo rusų antplūdis: 1959 m. jie sudarė 8,5%, o jau 1970 – 10,4%, o nuo 1979 m. net 11,9%.

Taigi, Gudija rusėja. Gudijoje jau nuo seniai rusiškos knygos toli savo skaičiumi pralenkia gudiškąsias, o nuo 1970 metų tas skirtumas dar labiau didėja. 1970 m. buvo išleista 9.511.000 egz. gudiškų knygų ir 15.799.000 rusiškų. 1972 m. – 9.586.000 gudiškų ir 17.714.000 rusiškų. Dar greičiau pradėjo augti rusiški laikraščiai. Per tą laiką gudiški laikraščiai pašoko nuo 243 milijonų egz. iki 267 mil., o rusiški nuo 222 iki 472 milijonų. Pagal paskutinį gyventojų surašymą, jau beveik trečdalis gudų nekalba savo kalba, ypač tie, kurie gyvena už respublikos sienų.

Ar gudams grėsia pavojus išnykti? Kol kas tas pavojus nėra didelis. Dėl nykimo – gudai nyksta, bet nyksta taip pat rusai, ukrainiečiai, lietuviai ir daugumas visos Europos tautų, ypač vokiečiai: visur kudių nebegimsta pakankamai, kad palaikytų gyventojų skaičių. Taigi, jėgų santykis tarp gudų ir kitų tautų nesikeičia, o nutausti tokiai ne visiškai mažai tautai reikia daug laiko: dar beveik pusė gudų tebegyvena kaime ir jie atkakliai laikosi savo kalbos, papročių bei savo gyvenimo būdo. Net savo kalbą užmiršusi tauta dar nėra nutautinta. Didelis daugumas airių teroristų, mėtančių bombas, kalba angliškai, o airiškai jie tėra pramokę mokykloje.

Tenka taip pat pastebėti, kad paskutiniu laiku stipriau pasireiškia gudų tautinis jausmas. Jie daro daug istorinių tyrinėjimų, domisi savo praeitimi ir apie jį kalba su pasididžiavimu, o partijos pareigūnai dažniau iškelia jų tarpe pasirodantį "buržuazinio nacionalizmo" žymes.

N. Kvietinskis

AA CENTRINĖS:

Montreal 273-7544
Ottawa 523-9977
Toronto 489-3693
Hamilton 522-8392

London 438-1122
Windsor 252-3842
Calgary 287-2712
Winnipeg 233-3508
Sudbury 674-6217

JEIGU GERI IR GALI GERTI – TAVO REIKALAS JEIGU NORI NUSTOTI – MŪSŲ

ATEIK Į LIETUVIŲ A.A. (ALCOHOLIC ANONYMOUS)
GRUPĖS SUSIRINKIMĄ. SUSIRENKAME KIEKVIENĄ
TREČIADIENĮ, 7722 GEORGE ST. LA SALLE, QUE.
8 val. vakaro.

ARBA SKAMBINK MUMS:

Leonui G.: 366-2548 (namų); 489-5391 (darbo);
Henrikui N.: 277-7868; Dainiui L.: 768-9606;
Jonui R.: 337-8637

CFMB

RADIO 1410 MONTREAL

LIETUVIŠKA RADIO PROGRAMA

KIEKVIENĄ ANTRADIENĮ NUO 11:30 iki 12 val. NAKTIES
Programos vedėjas: L. STANKEVIČIUS
1053 Albanel Cr. Duvernay, P.Q. Tel.: 669-8834

Taupyk ir skolinkis

Pirmutiniam ir didžiausiam
TORONTO LIETUVIŲ
KREDITO KOOPERATYVE

PARAMA

MOKA:

8% už 90 dienų term. indėl.
9% už 6 mėn. term. indėlius
9% už 1 metų term. indėlius
10% už 2 metų term. indėl.
10% už 3 metų term. indėlius
10% už pensijų planą
9% už namų planą
8% už specialią taup. s-tą
7% už taupymo s-tas
6% už čekių s-tas (dep.)

IMA:

už asm. paskolas nuo 11½%
už nekilnojamo turto paskol.
(mortgages):
su nekeičiamu nuošimčiu
1 metų 11½%
2 metų 12%
3 metų 12%
(fixed rate)
su keičiamu nuošimčiu
1, 2 ar 3 metų... 10½%
(variable rate)

AKTYVAI VIRŠ 42 MILIJONŲ DOLERIŲ

Asmenines paskolas duodame iki \$50,000 ir mortgijčius iki 75% įkainoto turto. Visų narių gyvybė apdrausta santaupydydyje, bet ne daugiau \$2,000. Asmeninės paskolos mirties atveju a, draustos iki \$10,000. Nemokamas čekių ir saskaitų patarnavimas Piniginės perlaidos, kelionės čekiai (American Express) Kitos paskolos (Line of credit) ir antrieji mortgijčiai.

KASOS VALANDOS: pirmadieniais, antradieniais ir trečiadieniais nuo 10 v. ryto iki 3 v. po pietų; ketvirtadieniais ir penktadieniais nuo 10 v. ryto iki 8 v. v.; šeštadieniais - nuo 9 v. ryto iki 1 v. p.p. (Lietuvos ir rugpjūčio mėnesiais šeštadieniais uždaryta)

BŪSTINĖ: Lietuvių Namai - 1573 Bloor Street West,
Telefonai: **532-8723** Toronto, Ontario
ir **532-1149** M6P 1A6

Prisikėlimo Parapijos Kredito Kooperatyvas

999 College St., Toronto, Ont.
M6H 1A8

TELEFONAI: **532-3400**
532-3414

AKTYVAI - VIRŠ 25 MILIJONŲ DOLERIŲ

KASOS VALANDOS:

Pirmadieniais 10-3
Antradieniais 10-3
Trečiadieniais uždaryta
Ketvirtadieniais 10-8
Penktadieniais 10-8
Šeštadieniais 9-1
Sekmadieniais 9-12:30

MOKA UŽ:

90 dienų term. indėlius... 9%
180-185 d. term. ind. 9½%
Term. ind. 1 metų 10%
Term. ind. 2 metų 10½%
Term. ind. 3 metų 10½%
Pensijų s-tą 10%
Spec. taup. s-tą 8½%
Taupomąją s-tą 8%
Depozitų-čekių s-tą... 6%

DUODA PASKOLAS:

Asmenines nuo 12%
Mortgijčius nuo ... 10½% - 12½%

ANAPILYJE skyrius veikia sekmadi. 9:30 v. r. - 1 p.p.

Duodame asm. paskolas iki \$50,000 ir mortgijčius iki 100,000 (75% įkainoto turto vertės). Draudžiame narių gyvybes pagal santaupų dydį iki \$2,000 ir asm. paskolas iki \$10,000. Par-duodame pinigines perlaidas (money orders) ir kelionės čekius (traveler's cheques). Neimame mokesčio už išrašytus čekius bei apmokamas įvairias saskaitas. MŪSŲ TIKSLAS -

NE PELNAS, BET SAŽININGAS PATARNAVIMAS

toronto

PLANUOJAMOS

ŠEIMOMS ATOSTOGOS WASAGOJE, KANADOJE

Nuo šeštadienio, rugpjūčio 3 d. 2 val. po pietų
iki šeštadienio, rugpjūčio 10 d. 12 val. po pietų.

PROGRAMA VAIKAMS:

mokyklinio ir priešmokyklinio amžiaus grupėms.

ŠEIMININKIŲ PAGAMINTAS MAISTAS.

NAKVYNĖ: nameliuose arba kambariuose barakuose.

KAINA:

šeimai nakvynė ir patalpos savaitei \$75.00

MAISTAS:

vienai savaitei: suaugusiam .. \$65.00
vaikui 7-11 m. 45.00
vaikui 4-6 m. 35.00
vaikui 2-3 m. 20.00
vaikui žemiau 2 m. -0-

VIETA:

Franciscan Father's Camp, New Wasaga, Ont.
Dalyvaujantiems nepilną savaitę, pilnos savaitės kaina padalinama į 7 dienas ir padauginama pagal dalyvaujantį dienų skaičių.

REGISTRUOTIS iki šių metų gegužės mėn. 20 d.
pas Gabiją PETRAUSKIENĘ,
c/o Jaunų Šeimų Stovykla,
1011 College St., Toronto, Ont. M6K 3B3

JEIGU GERI IR GALI GERTI - TAVO REIKALAS

JEIGU NORI NUSTOTI - MŪSŲ!

ATEIK Į LIETUVIŲ A.A. (Alcoholics Anonymous)
GRUPĖS SUSIRINKIMĄ. SUSIRENKAME KIEKVIENA
PENKTADIENĮ IŠGANYTOJO PARAPIJOS SALĖJE
(Skersai gatvės nuo pensininkų rūmų, 1610 Bloor St West,
kampas Indian Rd.). 7:30 val. vakaro.
SKAMBINKITE: 487-5591

● ABROMONIS Bronius, 85m.
mirė Toronte sausio 17 d.
Kūrėjas-savanoris, tarnavęs Lietuvos kariuomenėje 1918-1921 m., dirbo geležinkelio tarnyboje. Mėgo filateliją ir dirbti medžio drožinius. Tų pomėgių neatsisakė ir atvykęs į Kanadą 1948 m.

Ilgą laiką gyveno LaSalle, turėjo didelį ir įdomų, pelniusių žymenis parodose, filatelijos rinkinį ir nemažą tautos dailės drožinių. Domėjosi spauda, ją rėmė, "NL" dar ir dabar vartoja juo padovanotą popieriaus pjautymo lentą.

1982 m., sveikatai susilpnėjęs, persikėlė pas sūnų Leoną, kuris juo rūpinosi.

● UŽGAVĖNIŲ KARNAVALĄ rengia LIETUVIŲ NAMAI vasario 9 d., šeštadienį. 1 val. p.p. - Jaunimo Popietė su įvairiais šiltais ir šaltais valgiais.
7 val. v. - Kaukių Baliaus. Gražiausioms kulkoms ir rūbams bus duodamos premijos.

● UŽGAVĖNIŲ TRADICINIŠIUPINĮ rengia Toronto moterys-mažlietuvės, palaikydamos senąją tradiciją, Prisikėlimo Parapijos salėje.

● APIE 40 "TIES METŲ IŠEIVIJOS VEIKLĄ SIMPOZIUME" kovo 10 d. sutiko dalyvauti L. B. A. l. s. y. s.

L. Beržinytė, J. Danys, prof. A. Klimas, A. Rinkūnas.

Simpoziumą rengia Lietuvos Namų Kultūrinė Komisija.

BALTŲ VETERANŲ LYGOS SUVAŽIAVIMAS

KOVO 9 d. Toronte vyks (Baltic Veterans League in Canada) - Baltų Veteranų Lygos Kanadoje atstovų suvažiavimas.

Ta pačia proga, tą dieną, toje pačioje vietoje - Latvian "Daugavas Vanagi" Hall, 125 Broadview Ave Toronto - 5 v. p.p. yra šaukiamas Vilniaus Šaulių Rinktinės Valdybos ir

kuopų pirmininkų posėdis.

Visi Rinktinės šauliai yra kviečiami minėtame Baltic Veterans League in Canada Atstovų Suvažiavime ir Vilniaus Šaulių Rinktinės posėdyje dalyvauti.

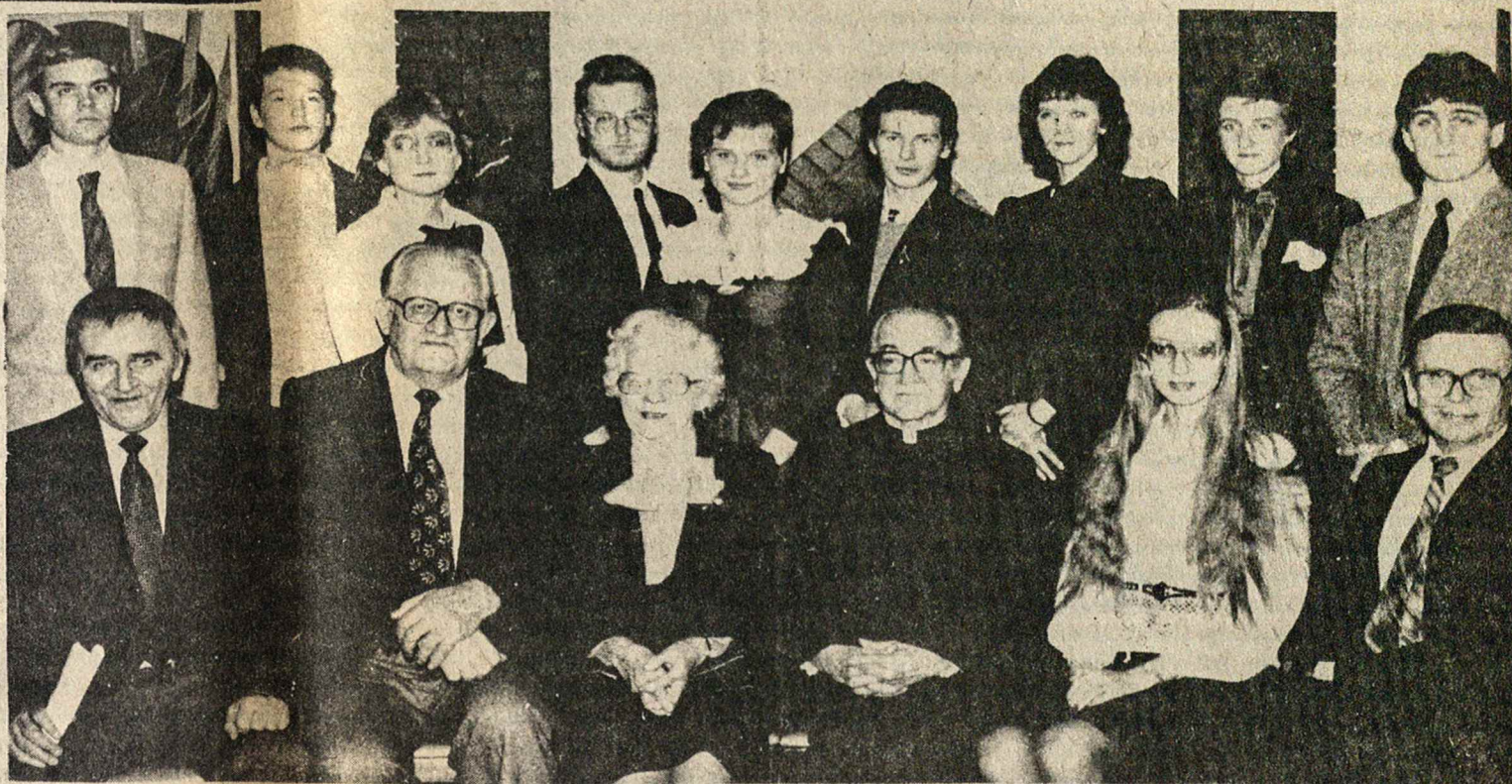
JAU TRISDEŠIMT PENKTOJI MOKINIŲ LAIDA

Šiomet Lituanistinė Toronto MAIRONIO Mokykla išleis 35-tąją mokinių laidą. Mokiniai jau įteikė savo rašinius metiniam Mokyklos leidiniui, užbaigę pirmąjį sumuštrą. Taip pat gavo ir pirmojo semestro pažymius.

Mokyklos vedėja yra G. Paulionienė.

chicago

PAGERBTI JAUNIEJI LIETUVIAI ŽURNALISTAI

PREMIJŲ ĮTEIKIMAS JAUNIESIEMS ŽURNALISTAMS. Sėdi iš kairės: P. Petrutis, A. Pužauskas, Liet. Gen. Konsulė Juzė Daužvardienė, kun. J. Vaišnys, laureatė Guoda Antanaitytė ir Br. Juodelis. Stovi iš kairės: Andrius Kulikauskas, Gytis Liulevičius, Nida Misiulytė, Vėjas Liulevičius, Aušra Jasaitytė, Marius Katilius-Boystun, Gaja Pemkutė ir Aras Tijūnėlis.

Lietuvių Žurnalistų Sąjungos Centro Valdyba baigdamą savo kadenciją ir prieš perrinkimus ir perdavimą pareigų naujai Valdybai, nutarė paskirti jauniems reikiamą tikėtis, ir būsimiems žurnalistams premijas. Jos buvo paskirtos iš Daužvardžio Fondo kasos, svarstant laikraščių bei žurnalų pristatytus kandidatus.

Iš viso buvo paskirta 22 premijos: 15-kai merginų ir 7-niems jaunuoliams; 8-nios pirmosios (po \$75,-), 6-ios antrosios (po \$50,-), ir 8-nios trečiosios (po \$25,-). Taip pat buvo paskirta kiekvienam po knygą "Žurnalistika".

Premijų įteikimą pravedė L. Ž. S-gos Centro Valdybos pirm-ko pavaduotojas Bronius Juodelis ir MARGUČIO Radijo vedėjas Petras Petrutis.

Pabrėždamas žurnalistinio objektyvumo ir mandagumo reikšmę žodyje laimėtojams, žurn. kun. J. Vaišnys supažindino ir su Daužvardžio Fondo kilme.

Premijas įteikė gen. konsulė Juzė Daužvardienė, padedant vicep-kui Algirdui Pužauskui.

Laimėtojus sveikino visą eilę spaudos darbuotojų. Į jų sveikinimus atsakė jaunųjų žurnalistų vardu Nida Misiulytė ir Andrius Kulikauskas. Algirdas Pužauskas supažindino su jaunųjų žurnalistų atsakymais į L. Ž. S-gos anketos klausimus, kurie buvo įdomūs.

Iškilmes baigė išspūdingu žodžiu gen. konsulės J. Daužvardienės ir Br. Juodelis.

Visi buvo pavaišinti kava.

● Audra Marija ČESNULYTĖ B. A., B. Ed. gavo Pedagogės Magistrės laipsnį Gamtos Mokslų dėstyje Specialiose Mokyklose Šiaurės Illinois Universitete.

Ji yra Angelės ir Petro Česnulių duktė. Kanadoje

baigė Guelph Universitetą ir Ontario Mokytojų Kolegiją Hamiltone. Nuo 1978 m. ji mokytoja Brantford, o mieste, Ont.

SIDABRO MEDALIS LIETUVIUI

Aktorių Marijos ir Algimanto Dikinių sūnus Jonas DIKINIS Aplinkos Apsaugos Įstaigos (EPA) yra apdovanotas už sąžiningą ir gerą darbą sidabro medaliu.

Moksliniais gabumais pasižymėjo tiek pradinėje, tiek vidurinėje mokykloje, laimėjęs pagyrimus ir stipendijas, baigė biologiją Illinois Universitete cum laude diplomu. Šioms studijoms irgi buvo gavęs stipendiją.

Pažymėtina, kad mokėsi ir baigė Kr. Donelaičio Lituanistines mokyklas - žemesniąją ir aukštesniąją, dalyvavo ilgus metus skautiškoje veikloje, būdamas Lituanicos tunto oro skautu.

DARIAUS POLIKAIČIO MODERNIŠKA PLOKŠTELĖ

Jaunimo Centro Didžiojoje Salėje buvo labai gražiai pristatyta Dariaus Polikaičio plokštelė AŠ ČIA GYVA. Mintis išleisti tokią plokštelę gimusi V-tojo PLJ Kongreso metu.

Įdomu, kad plokštelė buvo įrašyta Montrealyje, VILNIUS RECORDS Inc., kur muz. A. Stankevičius rūpinosi technine plokštelės leidimo priežiūra ir nuosirdžiai stengėsi - kas jam pukičiausiai - pavyko - išleisti kokybišką plokštelę.

● VAKARONĖ Jaunimo Centro Kavinėje įvyks VASARIO 22 d. Arvydo Žygo skaidrės ir pasakojimai "Brazilijos Lietuva". Rengia PLB Švietimo Komisija.

● ŠIUPINYS- Rengia Maž Lietuvos Lietuvių Draugija, Lietuvių Tautiniuose Namuose VASARIO 23 d.

● KONCERTAS - Jaunimo Centro Didžiojoje Salėje. Dalnuoja sol. Regina ŽY-MANTAITE-PETERS, VA-

SARIO 24 d. Rengia Lietuvių Tautinė Sąjunga.

● KOVO 3 d. - KAZIUKO MUGĖ Jaunimo Centre. Rengia Chicago skautija.

● KOVO 10 d. - Mokytojų Sąjungos 35 metų sukakties MINĖJIMAS Jaunimo Centro Mažajoje Salėje.

● KOVO 16 d. - "DIRVOS" su-kaktuvinių metų VAKARIE-NĖ. Lietuvių Tautiniuose Namuose.

● KOVO 10 d. - VAIDINIMAS Balio Szuogos "UŽGAVĖ + NĖS BENDRABUTYJE TIES KREIVUOJU TILTU", Jaunimo Centro Didžiojoje Salėje, Vaidins Chicago skaučių-tų ansamblis. Režisuoja Dalia Bylaitienė.

● KOVO 17 d. - SMUIKININKŲ KONCERTAS, dalyvaujant Danutei Pomerancitei ir Yurii Mazurkevich bei fleitistei Astai Šepetytei. Jaunimo Centro Didžiojoje Salėje. Rengia MARGUTIS.

● KOVO 31 d. - VELYKINIAI PUSRYČIAI Jaunimo Centro Didžiojoje Salėje.

VASARIO ŠEŠIOLIKTOJI

bus minima VASARIO 10 d. - Cicero Šv. Antano Parapijos Salėje; - Jaunimo Centro Didžiojoje Salėje, 2 val. p.p.; - Mokyklos Salėje rengia Brighton Parko Apylinkės Valdyba;

VASARIO 16 d. - Jaunimo Centro Kavinėje, 7 val. v., rengia Jaunimo Centro Valdyba.

VASARIO 17 d. - LB Lemonto Apylinkė rengia minėjimą "Maironio" Lituanistinės Mokyklos patalpose, 109 St. Lemonte.

london, ont.

● Į VASARIO 16 d. MINĖJIMO programą London, Ont. atvyksta iš Montreale sol. Gina Čapkauskienė. Jai akomponuos torontiški muz. Jonas Govečas. Minėjimo programoje dalyvaus ir Choras PAŠVAISTĖ.

DRESHER

INSURANCE & REAL ESTATE BROKERS

233-3334 - 231-2661 - 231-6226

3830 Bloor Street West • Islington, Ontario M9B 1K8
Lietuvių kalba patarnauja - V. DREŠERIS ir A. MIKŠIENĖ
Darbo valandos: 9 v.r. - 7 v.v., šeštadieniais 9 v.r. - 12 v.p.p.
Narys of "Better Business" Buro

PATARNAVIMAS - GREITAS IR TIKSLUS!

533-1121 (416) 822-8480

* GAISRO * AUTOMOBILIŲ * ATSAKOMYBĖS *
* GYVYBĖS * KOMERCINĖ *

DRAUDA-INSURANCE

Walter Dauginis Insurance Broker Limited,
1613 Bloor St. West, Toronto, Ont. M6P 1A6

V. Bačenas

ALL SEASONS TRAVEL, B.D.

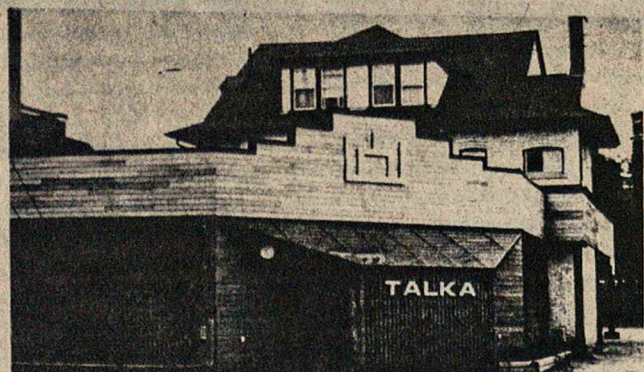
1551 Bloor St. W.
TORONTO, Ont.
M6P 1A5

Visais kelių reikalais
bet kur pasaulyje skambinti:
Tel. 533-3531

NEPRIKLAUSOMA LIETUVA

Vienintelis lietuvių bankelis Kanadoje

— įsikūręs nuosavuose namuose —

HAMILTONO LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS "TALKA"

830 Main Street East, Hamilton, Ontario L8M 1L6

Tel. 544-7125

AKTYVAI PER 21 MILIJONĄ DOLERIŲ

MOKAME UŽ:

indėlius (P.C.A.) 6 %
santapus 7 1/2 %
kasd. palūkon. už sant. 7 %
term. indėlius 1 m. 10 1/4 %
term. indėlius 3 m. 10 1/4 %
reg. pensijų fondo 9 1/4 %
90 dienų indėlius 9 %
(minimum \$ 5.000)

IMAME UŽ:

nekiln. turto pask... 10%
asmenines paskolas 12 1/2 %
Nemokamas pilnas čekių
patarnavimas
Nemokama narių gyvybės
drauda pagal santaupų
dydį iki \$ 2.000.
Nemokama asm. paskolų
drauda iki \$ 10.000.

DARBO VALANDOS: pirmadieniais, antradieniais ir ketvirtadieniais — nuo 10 v. ryto iki 5 v.p.p., trečiadieniais — nuo 10 v. r. iki 1 v.p.p., penktadieniais — nuo 10 v. r. iki 7 v.v., šeštadieniais — nuo 9 v. r. iki 12 val. r.

Liepos ir Rugpjūčio mėnesiais šeštadieniais uždaryta.

A + A

VALDUI DIKAIČIUI

mirus,

didžiojo liūdesio valandoje giliai užjaučiu
jo tėvelius VALERIJĄ ir PRANĄ DIKAIČIUS,
mirusiojo žmoną, vaikus ir artimuosius —

MIKALOJUS PETRAUSKIS

Netikėtai mirus

VALDUI DIKAIČIUI,

nuoširdžiai užjaučiame žmogų ILONĄ,
abu sūnus ir dukrą, tėvus P. ir V.
DIKAIČIUS, brolius ir seserį IRENĄ —
Pr. ir Pr. TEKUČIAI

montreal

Sol. GINA ČAPKAUSKIENĖ

SUKAKTUVINĖJE PROGRAMOJE PAKVIESTA DALYVAUTI

SOL. GINA ČAPKAUSKIENĖ

Vokiečių Labdarybės Komitetas (Deutsche Gesellschaft zu Montreal) rengia metinį šalpos balių ("Wohltätigkeits Ball"). Ši organizacija švenčia šiemet savo 150-tąjį jubiliejų.

Balius bus Vasario 9 d., Chateau Champlain didžiojoje Baliaus salėje.

• PAGERBĖ dr. K. BOBELI ORDINO GAVIMO PROGA

Šv. Grigaliaus Vyčių Komendanto Ordino paskyrė dr. K. Bobeliui popiežius Jonas Paulius II už nuopelnus Lietuvai.

Sudarytas įvairių St. Peterburgo organizacijų komitetas suruošė VLIKo pakuje pagerbimą Ordino gavimo progą.

• LIETUVIŲ FONDO VAJUS KOMISIJA suruošė labai sėkmingą koncertą, kurį atliko sol. Nerija Linkevičiūtė Kasparienė. Aukotojai taip pat pasirodė dosnūs.

Į renginį buvo atvykę ir LF atstovė Marija Rėmienė, kuri tarė prasmingą žodį aktualiais LF reikalais.

• ŽIBINTAS, St. Peterburgo vaidintojų grupė ruošiasi suvaidinti A. Rūko 3-jų veiksmų komediją "Bubulis ir Dundulis". Veikalą režisuoja A. Ulbinas.

Dainuoti pakviesta ir sutiko sol. Gina Čapkauskienė, kuri pristatys prancūzų kompozitorės kanadietės Pierrette Champoux dainas. Jas dainuos vokiečių ir prancūzų kalbomis.

Norintieji šiam baliuje dalyvauti, gali pranešti sol. G. Čapkauskienei tel: 366-4629. (Bilietai kainą \$7), — asmeniui, studentams — \$25).

• JURĖNAS Julius, pagerbdamas a. a. Juliją Jukonienę, paaugojo "NL" \$10. Nuoširdžiai dėkojame. "NL"

• PAVILLON SICHUAN, 5830 Taschereau Blv., (Tel: 656-2124) pradeda reguliarią šeštadieninę muzikinę programą nuo vasario 16 d., 7-12 val. vakaro.

Restorano vadovybė rūpintis programomis, kviešti įvairius dainininkus ir jose dalyvauti pakvietė sol. Giną Čapkauskienę.

• AV PARAPIJOS METINIS SUSIRINKIMAS įvyko sausio 27 d., kuriame dalyvavo gausiai susirinkę tautiečiai.

Pririnkti du nauji Parapijos Komiteto nariai: Elvyra Krasowskienė ir Izidorius Mališka vietoje išeinančių Antano Čepulio ir Mykolo Grinkaus.

Nutarta, kad Parapija perims kleboniją ir pavesta

VALDO DIKAIČIO MIRTIES PRISIMINIMUI

Miegojo žemė saugi, rami
Po danga baltųjų pūkų.
Tiktai nemiegojo likimas —
Dairėsi jam paskirtųjų aukų.

Tą rytą praskrido mirties angelas,
Paliesdamas ažuolą sparnu.
Ir lūžo ažuolas tvirtas,
Be vėtrų, be audrų.

Dejavo, vaištojo kamienas,
Atžalos virpėjo skausmu,
O mirties angelas, pamojęs tarė:
"Ažuole Valda, eikime kartu".

Žinau, nenorėjai palikti pasaulio,
Skausme tėvų, žmonos ir vaikų;
Bet buvo likimo apskaičiuota,
Gyvent tau tiek metų ir tiek valandų.

Tavo siela nuskris pas Dievą,
Lydimas ašarų ir maldų.
Tu ten amžinai pasiliksi,
Laukdamas savųjų, brangių mylimų.
Valdo Motinos Draugė

tartis dėl sąlygų ir įvairių • ŠV. KAZIMIERO PARAFORMALUMŲ su jėzuitais ir k-

PIJOS pirmutiniam šių metų Komiteto posėdyje nauju

pirmininku buvo išrinktas

Zenonas VALINSKAS.

Richard Martell pri-

statė praeitų metų parapijos

balansą, kuris buvo visų pri-

imtas. Buvo svarstomi dar

kiti klausimai ir po to sekė

vakarienė, kurioje dalyvavo

Komiteto nariai ir jų žmonos

hamilton

• Pagerbdami a. a. Antaną PINKEVIČIŲ, vietoje gėlių, aukojo "NL" spaudai paremti \$25, V. Lukoševičienė, Saulė Remezat ir šeima. Nuoširdžiai dėkojame. "NL"

• CHORAS "AIDAS", vad. muz. Jono G o v e d o, repetuoja kas sekmadienį. "AIDAS" dalyvaus Vasario 16 d. minėjime, kuris įvyks vasario 10 d.

Jau numatytas "AIDO" koncertas Montrealyje, gegužės 4 d., kartu su montrealiečių "PAVASARIU" ir otaviškių "RAMUNĖ LĖMIS".

Choras kviečia atvykti į choro repeticijas ir merginas, mėgstančias dainuoti.

Daugiau informacijų gaukite pas J. Pleinį, tel: 549-5372.

sudbury

NAUJIEJI METAI PRASIDĖJO GERAI

Naujuosius Metus lietuviai sutiko L. Š. S. T. "Maironio" Kuopos gražiai surengtame pobūvyje. Dalyvių buvo daug, valgė bendrą vakarienę, visi linksmi, tautinėje nuotakoje, praleido vakarą ir 12 valandą su geriausiais linkėjimais, sprogstant balionams, aidint muzikos garsams, sulaukė ir Naujųjų Metų.

Buvo pasveikinti tą dieną švenčiantieji savo gimtadienį — Justinas Stankus ir Vlas Juška.

Atrodo, kad 1985 m. pradžia Sudburio lietuviams yra laiminga, tikimės, kad laimė lydės ir per visus metus.

• "GELEŽINIS VILKAS" —

Žūkautojų ir Medžiotojų Klubas metiniame susirinkime išrinko naują Klubą valdybą ir nustatė veiklos planą 1985 metams. Į valdybą buvo išrinkti: J. PAULAITIS, J. BATAITIS, A. ALBRECHTIENĖ, šaudybos sporto vadovas K. PODERIS, kandidatas V. BRUŽAS.

Revizijos Komisija: J. Stankus, J. Kruckas ir L. Baltutis.

Klubas įsteigtas 1964 m. turi savo statutą ir Ontario provincijos leidimą — "charter".

• BALTUČIAI, Leonas ir Angelė išvyko vienam mėnesiui į Meksiką — Accapulco kurortą. J. Kr.

florida

• LIETUVIŲ KLUBAS St. Peterburge suruošė linksmą Naujų Metų sutikimą.

• METINIS Lietuvių KLUBO SUSIRINKIMAS vyko sausio 19 d. Po jo svečias Antanas Mažeika iš Los Angeles skaitė įdomų pranešimą apie OSI. Jis yra Baltų Laisvės Lygos vicepirmininkas.

Senoji Klubo Valdyba perdavė pareigas naujam sausio 20 d., pietų metu. Ta proga pasirodė veteranų tautinių šokių grupė "Audra".

• KLAIPĖDOS KRAŠTO ATVAIDAVIMO SUKAKTĮ gražiai paminėjo "Palangos" šaulių kuopa V. Žilinsko paskaita, A. Mateikos dainos ir deklamacijos vienetu. Kavutė ir užkandžius parūpino sesės šaulės.

Dino

VALYKLA

SPECIALYBĖS:

- BATŲ TAISYMAS
- DRABUŽIŲ PERSIUOVIMAS
- ADYMAS AUDIMU
- MARŠKINIŲ SKALBIMAS
- UŽUOLAIJŲ VALYMAS
- SAUGOJIMAS (STORAGE)
- ZOMŠAS

495-90e AVENUE, LaSalle
365-1143

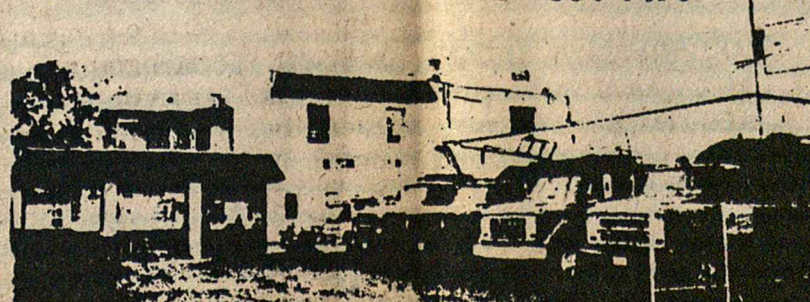
7661 A CENTRALE, LaSalle
365-7146

2955 ALLARD, Ville Emard
766-2667

GUY RICHARD ROOFER — COUVREUR

7725 George LaSalle

Seriausias patarėjas ir darbo atlikėjas stogadengys GUY RICHARD, kuris jau seniai lietuviams patarnauja. Darbą atlieka sąžiningai ir prieinamomis kainomis. Stogo dengimui ar taisymui skambinkite: 364-1470

Embassy Fur Mfg. Reg'd.

1449 St. Alexander St. Suite 209, Mayor Bldg.

SUTAUPYKITE NUD \$500.- IKI \$1000.- PIRKdami GARANTUOTAI NAUJUS KAILINIUS PALTUS TIESIAI IŠ FABRIKO. DAROMI PATAISYMAI BEI PERSIUOVIMAI.

Tel. 845-2912

EMBASSY FUR

LAIDOJIMO ĮSTAIGA

FUNERAL HOME

J.F. Wilson & Sons Inc.

123 Maple Blvd. 5784 Verdun Ave.

Chateauguy, Verdun, Que.

Tel: 691-4763 Tel.: 767-9956

MODERNIOS KOPLYČIOS

montreal
PARENGIMAI

• **VASARIO 3 d. - SEKMA - DIENI**, po 12 val. pamaldų Vinco Krėvės Literatūrinės Premijos apžvalga nuo 1955-1984 m. Skaito dr. Iona GRAŽYTĖ-MAZILIAUSKIE-NĖ. Parengimas - AV salėje.

• **VASARIO 6 d.**, 2 val. p.p. RŪTOS Klubas šaukia metinį narių susirinkimą.

• **VASARIO 10 d., SEKMA - DIENI**, po 12 val. pamaldų, AV salėje įvyks VILNIAUS Šaulių Rinktinės METRAŠČIO pristatymas. Jį paruoš dr. Petras LUKOŠEVIČIUS.

Taip pat bus supažindinama su Algirdo Gustaičio knyga "TIKROJI LIETUVA".

• **VASARIO 10 d.**, LKMoteryų D-jos Montrealio Sk. susivinkimas po 11 val. pamaldų Seselių Namų patalpose. Paskaitininkė - Kristina Kličiūtė, mitybos specialistė.

• **VASARIO 17 d., 3 val. p.p.** Verdun High School Auditorijoje - **VASARIO 16 DIENOS MINĖJIMAS**.

• **NORKELIŪNAS** Albertas, Montreal Enterprises Reg'd. savininkas, a.a. Prano PAUKŠTAIČIO atminimui, atsiuntė "Nepriklausomos Lietuvos" laikraščiu \$25, - auką.

Nuoširdžiai dėkojame. "NL"

PAGERBDAMI MIRUSIJI, AUKOJO KANADOS LIETUVIŲ FONDUI

A. a. Petro ŽUKAUSKO atminimui Kanados Lietuvių Fondui aukojo:

po \$20, - A. Dasys, J. Ronish; po \$15, - J. E. Dalmotai, J. M. Adomaičiai; \$14, - Br. Staškevičius; po \$10, - G. Montvilienė, K. Skučas, J. Valiulis, K. Žižiūnienė, J. Staniulis, S. Ališauskienė; \$5, - A. Kudžma; \$1, - XY.

• **NAUJAI ĮSTOJO** į KL Fondo narius Montrealio "Geležinio Vilko" skautų tuntas.

DR. J. MALISKA

Dantų gydytojas - chirurgas

1440 St. Catherine St. W.
Suite 600, Montreal, P.Q.

Tel. Bus.: 866-8235
Namų: 761-4675

Dr Philip Stulginski

D.D.S.

Dantų gydytojas - chirurgas

8606 Centrale, coin corner 45e ave.
suite 209. 364-4658

Tel: 364-4658

M. CUSSON R. GENDRON
VAISTINĖ

Atidaryta kasdien nuo 9 a.m. iki 10 p.m.
Sestadieniais: nuo 9 a.m. iki 9:30 p.m.
Sekmadieniais: nuo 10 a.m. iki 9:30 p.m.

GREITAS, NEKAINUOJANTIS PRISTATYMAS

7626 Central St. Ville La Salle, P.Q.

TEL: 366-9742 ir 365-0505

Dr. A. S. POPIERAITIS

B.A. M.D. C.M. M.Sc. L.M.C.C. F.R.C.S. (c)

MEDICAL ARTS BUILDING, 1538 Sherbrooke St. W. Suite 215,
Montreal, P.Q. TEL: 931-4924

ADVOKATAS

ROMAN J. IŠGANAITIS

B. A., B. C. L.

4 Notre Dame E. Suite 504, Montreal, P.Q.
H2Y 1B7 TEL: 878-9534

ADVOKATAS

VICTOR E. RUDINSKAS

B. Eng., M. Eng., L.L.B., B.C.L.

4701 Bannantyne, Verdun (kampas 2-nd Ave.), P.Q.
H4G 1E6 TEL: Bureau: 769-8824;

Residence: 366-6245

NOTARAI

J. BERNOTAS - RŪTA POCAUSKAS

5 Place Ville Marie, Suite 1220

Montreal, P.Q. H3B 2G2

Tel: (514) 871-1430

LIETUVOS
NEPRIKLAUSOMYBĖS
ATKŪRIMO 67 METŲ
SUKAKTIES MINĖJIMAS

įvyks 1985 m. VASARIO 17 d.

11 val. r. - IŠKILMINGOS MIŠIOS
Aušros Vartų ir Šv. Kazimiero bažnyčiose
3 val. p.p. MINĖJIMO AKTAS - KONCERTAS

VERDUN CATHOLIC HIGH SCHOOL SALĖJE

6100 Champlain Blvd., Verdun;

PROGRAMOJE: Paskaita - GINTĖ DAMUŠYTĖ

MENINĖ DALIS: MONTREALIO "GINTARO" ANSAMBLIS
MONTREALIO AUŠROS VARTŲ VYRŲ CHORAS
MERGAIČIŲ CHORAS "PAVASARIS"
Akomponuoja muz. ALEKSANDRAS STANKEVIČIUS

KVIEČIAME VISUS LIETUVIUS IR ORGANIZACIJAS GAUSIAI DALYVAUTI
PAMALDOSE IR MINĖJIME SU VĖLIAVOMIS
KLB MONTREALIO APYLINKĖS VALDYBA

VISUS MALONIAI KVIEČIAME!

VILNIAUS ŠAULIŲ RINKTINĖS
KANADOJE

METRAŠČIO 1954 - 1984 ir

TIKROJI LIETUVA

KNYGŲ PRISTATYMA

š.m. VASARIO 10 d. 12 val.

Aušros Vartų parapijos salėje

ĮĖJIMAS nemokamas

L.K. MINDAUGO ŠAULIŲ LKUOPOS VALDYBA

• Praėjusių švenčių proga Tautos Fondui aukojo \$25, - L. Urbonas; \$20, - L. Bu. - lotienė; \$10, - J. Šulmistras ir \$7, - D. Gurskys.

Nuoširdžiai dėkoja
Tautos Fondo Atstovybė
Montrealyje

Nuoširdus Ačiū.
Tautos Fondo Atstovybė
Montrealyje

"NEPRIKLAUSOMOS LIETUVOS" SKAITYTOJAI, ATSIUNTE
RĖMĖJO PRENUMERATĄ:

J. Jurėnas, P. Gulbinskas, A. Simjonas, Mrs. M. Šliogeris, M. Juodviršis, J. Adomaitis, Mrs. A. Knystaitis, A. Nautas, K. Daunys, S. Kuzmickas, A. Tamošaitis, Z. Barysas, A. Bajoras, Mrs. J. Kęsgaila, O. Bieliūnaitė, P. Juodelis, J. Lukošius, Mrs. S. Verbyla, K. Strikaitis, O. Stasiulis, LITAS, J. Čelka, Mrs. J. Bitneris, P. Latvaitis, Mrs. C. Yasutis, E. Kalasauskas, A. Petraška, dr. J. Uleckas-Arštikaitytė, A. Masonis, L. Elmantas, A. Burb, A. Šarapnickas, J. Vieraitytis, P. Effertas, J. Krikščionaitis, St. Vaitceauskas, Vyt. Jakonis, M. Simokaitis, A. Griška, Mrs. L. Bernotas, J. Paulaitis, J. Suslavičius, A. Dimitrijevas, Mrs. A. Keršis, J. Laimikis, M. Kizis, J. Pikelis, V. Petrakis, J. Riauba, A. Stalio, J. Oscila, E. Lengnikas, P. Mališka, J. Šulmistras, M. Šulmistras, V. Kalendrienė, Z. Pulianauskas, Alb. Urbonas, L. Abramonis, Mrs. S. Belevičius, H. Butkevičius, L. Stonius, B. Rukša, B. Saulėnas.

Visiems - nuoširdžiausias AČIŪ!

"NL"

LIETUVIS SAVININKAS išnuomoja 5 kambarių butą, II-me aukšte Verdun, prie autobusų stojimo. Butas laisvas nuo kovo mėn. 1 dienos. Skambinti tel: 767-7319.

TONY
PHOTO
STUDIO

PORTRAITS
PASSEPORT • COMMERCIAL
MARRIAGE • WEDDINGS
2540 rue SHERBROOKE, E.

TONY LAURINAITIS

MONTREAL, P.Q. H2K 1E9

525-8971

TRANS QUÉBEC SIDINGS LTD

ALUMINIJAUS DURYS, LANGAI, STOGELIAI,
APKALIMAI ALUMINIJUM, PLIENU, PLASTINE
MEDZIAGA. DARBAS GARANTUOTAS IR
APDRAUSTAS

Savininkas: JOHN OSKOWICZ

3351 Belair St., Montreal, Que., H2A 2A5
Telefonas: 721-9496

LITAS
MONTREALIO LIETUVIŲ
KREDITO UNIJA

1475 De Seve St., Montreal, P.Q. H4E 2A8 Telefonas: 766-5827

MOKA UŽ:		DUODA
CERTIFIKATUS min. \$1,000,00		PASKOLAS:
1 metų	10 %	NEKILNOJAMO
TERMINUOTUS INDELIUS		TURTO IR
1 metų	9 3/4 %	ASMENINĖS
180-364 d.	9 1/2 %	PASKOLOS
120-179 d.	9 1/4 %	MIRTIES
30-119 d.	8 3/4 %	ATVEJU
TRUMPALAIKIUS INDELIUS		DRAUDŽIAMOS
už \$20,000 ar daugiau		IKI \$10,000
TAUPOMOSIOS SAŠKAITOS		
specialios	7 %	
su draudimu	6 3/4 %	
kasdieninės	6 1/2 %	
ČEKIŲ SAŠKAITOS	5 %	

VISI PATARNAVIMAI NEMOKAMI

KASOS VALANDOS

1475 De Seve	3907 A Rosemont
Pirm. Antradieniais	9:00 - 3:00
Ketvirtadieniais	12:00 - 8:00
Penktadieniais	10:00 - 6:00
Sekmadieniais nuo SPALIO 15 iki GEGUŽES 15 d. abiejose parapijos salėse dirbama nuo 10:30 - 12:30 v.l.	4:00 - 8:00 2:00 - 6:00

Maurice Kaplan
Kailių Siuvėjas

Tel 767-6183 dabar pakeistas į: 288-9646

- Didelis pasirinkimas gatavų paltų
- Vasaros laiku saugojimas (Storage)
- Taisau ir remoduojau
- Siuvu ir parduodu

1449 rue St. Alexandre, Suite 500 A
Montreal, P.Q. H3A 2G6

Tel: 288-9646

D.N. BALTRUKONIS

IMMEUBLES - CLASSIC INC.

Nekilnojamo Turto visapusiškas patarnavimas
PIRKIMAS - PARDAVIMAS

445 Jean Talon W. Suite 305, Montreal, P.Q. H3N1R1

Tel. Business: 273-9181 ; Residence: 737-0844.

Tel.: Business: 482 - 0772

Residence: 767-4690

JONAS IR CÔTÉ
REALTIES

5159 De Maisonneuve West,
Montreal, P.Q. H4A 1Z3

VINCAS PIEČAITIS

Nekilnojamo turto patarnavimas Montrealyje

GREITAS IR TIKSLUS PATARNAVIMAS!

Tel. Bus.: 722-3545
Res.: 256-5355

PETRAS ADAMONIS

C. I. B.

• GAISRAS • AUTOMOBILIAI • ATSAKOMYBĖ • GYVYBĖ •
ADAMONIS INSURANCE AGENCY INC.

3907A ROSEMONT BLVD. MONTREAL, QUE. H1X 1L7

MONTREAL ENTERPRISES Reg'd.
DRAUDIMO AGENTŪRA

6695 - 35th Avenue, Montreal H1T-3A6

TEL 727-3120 Namų 376-3781

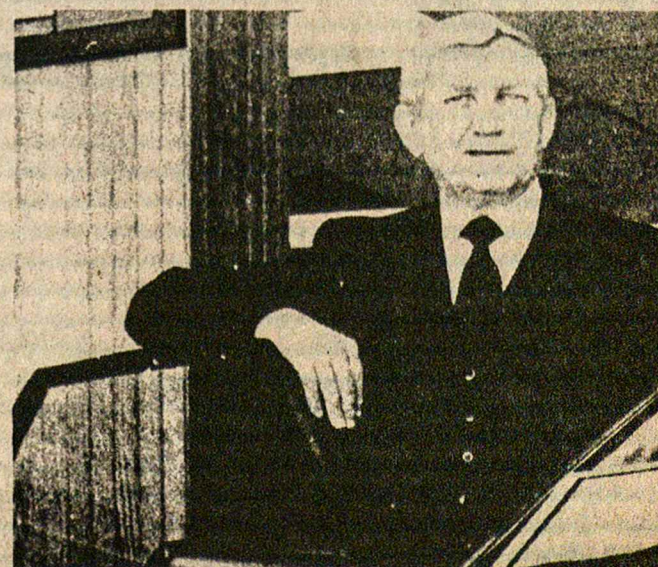
Albertas NORKELIONAS, B.A. C.S.C., I.B.

Komercinio, privataus turto, automobilių
atsakomybės, gyvybės draudimas

Agentūra veikia nuo 1945 m.

montreal west automobile

11 WESTMINSTER SOUTH, MONTREAL WEST

LEONAS GURECKAS,
SALES MANAGER

Tel. 489-5391

NEPRIKLAUSOMA LIETUVA